LITTERAE CIRCULARES

AD

VENERABILEM CLERUM ALMAE DIOECESIS

QUINQUE-ECCLESIENSIS

PEI

DIMISSAE ANNO DOMINI 1928.

QUINQUE-ECCLESIIS TYP. „DUNÁNTÚL“ R. T.

Ad int. Ordinarii misék 69
Agonia bazilikára gyűjtés 46
Anyakönyvi kivonatok díjmentes kiszolgáltatása az osztr. hatós.-nak 18
Arányi Geysa 3

Bacsó Joannes 39
Badacsonyi Ad. 3
Belázy Ernest. 39, 58
Bencze Jos. 38, 39
Bereczk Joannes 68
Berlákovich Joannes 3
Bérmálás 15, 37
Botz Jos. 3
Bőjti rendelet 2
Bőjti szózat 9
Brixeni papi betegsegélyző egyes. 54

Centennarium XV. S. Augustini 3
Communio infirmorum 22
Communionis pasch. tempus 2
Competentia in causis matrimonialibus 24
Concursus pro parochia: Véménd 3, Miszla, Szajk 16, Kánya, Vajszló 31, Kisszékely, Lippó 51, Fadd 58
Confessio et communio fidelium in administratione Eucharistiae infirmis facta 22
Consociatio „Amici Izrael" abolitur 30
Csarmasz Steph. 63
Csáky Beniamin. 51, 58
Cserta Joan. 39, 51
Cserti Steph. 39

D'Annunzio, de libris eius 50
Decretum pro Russis 49
Directorium ára 5, 68
Disciplinarium praescriptionum observatio 62
Dubia varia proposita 23
Dubium de repraesentatione Spiritus S. sub forma humana 24

Egyházi alkalmazottak betegségi és baleseti biztosítása 32
Egyházi épületeken, felszerelésben tervezett változtatáshoz előzetes engedély kell 20
Emericanumba felvétel 36
Erdélyi Carolus 39
Eucharisztikus kongresszus Sydney-ben 43
„ „ Budapesten 52
Exercitia spirit. ante ordinationem 61
Examina prosynod. et neopresbyt. 37, 51
Életbiztosítási kötvényekről p. ü. m. rend. 45

Farkas Joseph. 51
Felvétel a papnevelő intézetbe 32, 39
Fetter Julius 5, 31
Forma matrimonii cum disparitate cultus 57
Franz Joseph. 38, 39
Fürész Joseph. 52

Galambos Colom. 3
Gipszöntő műhely 56
Gyűjtések: gombai templomra 36, kémesi templomra 35, nagydorogi kápolnára 47
Gyűjtések eredménye az 1927. évben 17

Habitus sacerdotum praescriptus 62
Hábel Vinc. 51
Házadó a tanitói lakás után 35
Hegedüs Lad. 58
Herger Ferdin. 68
Hitegységről pápai encíklika 16
Hitközségi adók ügyében min. rendelet 19
Hivatalos nyomtatványok helyesbítése 59
Hortobágyi Joseph. 68

Indulg. plen. recitantibus Rosarium 67
Instructio S. Sedis de sensuali et sensuali-mystico litterarum genere 13
Irod. művek ajánlása: Sipos I.: Egyházjog 7; König K.: Alverna felé 8, 48; Jagicza J.: Assisi sz. Ferenc III. rendjének katekizmusa 8; Bilkei F.: Család könyve 8;

M. Kath. Almanach 8, 70; Nagy J.: Az arany ház, Az élet koronája, Judás és Nikodémus 20, József Dávid fia a hűséges 48; Zadravecz I.: Szentföld 20; Zsámár J.: A mexikói vérfürdő; Horváth Gy.: Lourdesi jelenések 28; Hóka J.: Vasárnapi Harangszó 28, 48; Pázmány művei 48; Sulyok K: Kucsera Ferenc 48; Vértesi Fr.: A lelki béke pszychologiája 56; Zborovszky F.: Isten felé 56; Természetbölcselet 60; Zichy E.: Vox Hungarica 56; Wolkenberg A.: A kat. világmisszió 60; Gábriel A.: Kat. hitvédelem; Tremkó Gy.: Temető kultura 60; Újszöv. Szentírás 66; Orsenigo C.: Borromei sz. Károly élete 69; Goffine L.: Kat. oktató könyv 69; Magyar Nép Könyvtára; Szunyogh X. F.: Liturgikus élet további sorozata; Oltványi J.: Családkönyv; Fodor Á.: Családvédelem; Hóman—Szekfü; Magyar Történet; Nyitott könyv 70
Isk. széki jegyzőkönyvek felebbezési záradéka 59
Iványi Joan. 39

Jézus Szivéről pápai enciklika 40
ö vedelemösszeirás lelkészeknél 5
Jung Adamus 51, 58

Kat. közművelődési célok 58
Kat. Népszövetség 27
Kat. sajtó támogatása 68
Keleti Colom. 39, 52
Keller Guill. 3, 53
Ker. Szeretet Orsz. Gyermekvédő műve 35
Kémesi templomra gyűjtés 35
Koch Aloys. 68
Kondits Ludov. 68
Koronai tételek 2
Kovács Colom. 63
Kránitz Ludov. 52
Külföldi kölcsönök pénzügymin. eng. 6

Lelkészi jöved. összeirása 5
Lelkigyakorlatok a Manrézában 44
Lelkigyakorlatok (papi) 53
Leventék templomba járása 26, 64
Lickert Jos. 51

Magyar Hét 59
Matrimonium cum disparitate cultus 57
Mayer Franc. 52
Mayerhof Petr. 51, 58
Mária-zelli zarándoklat 27, 47
Március 15-i istentisztelet 17
Melke Ludov. 38, 39
Meyer Ludov. 3, 68
Mezőgazd. munkások elszállásolása 55
Miniszteri rendeletek 6, 17, 18, 32, 44
Mise a pápa-koronázás évfordulóján 25
Missiós társulatokról adatok kivántatnak 69
Monitum quoad Orientales 31
„Mortalium animos" enciklika 16
Mortui: Palócz Joan. 2
Pévald Guill. 16
Halvax Joseph. 50
Reiner Franc. 50
Krisztanics Steph. 57
Gosztonyi Eugen. 57
Mózes Andr. 51, 68

Nagydorogi kápolnára gyűjtés 47
Nádosi Alex. 38, 39, 52
Náray Franc. 38, 39
Nemesség utólagos anyakönyvelése 65
Nemzeti eucharisztikus kongresszus 52
Németh Francise. 52
Németség betelepülésére adatok 65
Novi alumni in semin. 39
Női atletikáról XI. Pius pápa 41
Nyári Josephus 39
Nyomdaköltségek és directorium 5, 68

Officium S. Teresiae de Jesu Infante, S. Joannis de Vianney et S. Joannis Eudes 53
Ollop Ernest. 39
Opus Pontificium de prop. fide quoad religiosos 29
Oratio Ssmi Sacramenti in missa 21, 37
Ordinatio 38, 67
Ordo visit. Can. et S. Confirm. 15, 37
Orgona kisebb templomoknak 35
Orsz. Közp. Hitelszövetkezet 65

Palkó Steph. 39
Papi lelkigyakorlatok 53
Papp Steph. 52
Pápai enciklikák: a hitegységről 16, Jézus Szivéről 40
Párbérszedésnél használatos ürmértékek 25
Pensio 5, 31, 51, 58, 68
Personalia 3, 39, 51, 58, 63, 68
Petheö Julius 39, 38, 63
Pécsi szülészeti klinika 46
Péter-fillér 29
Pintz Val. 52
Pittesser Anton. 39, 52
Pius XI. Pápa aranymiséje 64
Prosynodale examen et neomyst. 37, 51
Püspökkari körlevelek németül 64

Rak Joseph. 3
Reil Antonius 16, 51
Reisz Anton. 5
Római zarándoklat 26

S. Teresia a Jesu Inf., Patrona Missionum 49
Sárváry Joseph. 39
Schäfer Joseph. 68
Schematismusi adatok 69
Schultz Gabr. 52
Spiritus S. repraesentatio in forma humana 24
Sydney-i eucharisztikus kongresszus 43
Szakály Steph. 52
Szent olajok 25
Sziegl Jos. 39
Szilvek Ludov. 38
Szolga Steph. 51
Szuszai-emlékre adományok 19

Tanitói fegy. szabályzat kiegészitése 26
Tanitói lakás után házadó 35
Táncmulatságok védnöksége egyházíak részéről 25
Templomajtók megfelelö elhelyezése 54
Templomi illemszabályok 28
Téli gazdasági iskolák 6
Thán Nándor 51
Typogr. költségek 5, 68

Új officiumok és misék 53
Újszövetségi Szentirás olcsó kiad. 66

Vaszary Colom. 51
Végrend. nélkül elhalt papok hagy. min. rend. 44
Vizi Joan. 51
Vota praesulis in exordio anni 1
Vörös Christoph. 31, 68

Waszner Franc. 58
Weyer Math. 3, 39
Wolf Joseph. 38, 39
Wurster Joseph. 38

Zarándoklatok 26, 27

1928.

I.

260
1928

Deo iuvante Optimo rursus evolavit ac semel iterumque nobis annus, vix hora una pro Deo aeterno (II. Petr. III, 8), nobis tamen, Fratres Carissimi, longa largarum occasionum series benefaciendi et vitam aeternam promerendi. Gratos nos ergo Deo providenti praebeamus oportet et pro misericordia Domini, quod aerumnas inter perpessas non sumus consumpti (Thren. III, 22) et pro innumerabilibus bonis, quorum ex ingenti eius bonitate decursu anni participes facti sumus. Plura adhuc numerassemus, si saepius ut decet grati fuissemus. Gratitudo enim pro uno, novi est beneficii et causa et sollicitatio. Vota Praesulis in exordio novi anni.

Sed quid retribuamus Domino pro omnibus? Si nos et nostra demus, non adeo damus, quam quod suum est, reddimus. Demus igitur annum novum, offeramus labores et industriam pro salute animarum anxie impendendos, immolemus languorem et sudorem, quem pondus diei portantes et aestus libenter suscipiemus, ut quando iam sero factum fuerit nec ulterius operare potuerimus, digni evadamus denarium recipere diurnum, mercedem conventam, beatitudinem aeternam.

Non est dubium, quin vos, Fratres Carissimi, quos Dei gratia sublimi constituit in vocatione, ex gratitudine erga Deum pro re eius etiam in futurum assidue laboretis et agatis, ne sine fructu vita, sine bonorum operum fervore annus elabatur proximus.

Vos enim et homini grati fuistis. Vos et pro nostra inopi caritate ineunte novo anno gratias rependistis. Vota vestra nobis oblata gratissimo reddo et ego animo.

Vos me insuper multis fulturos orationibus in munere promisistis, „Ideo et nos, fratres carissimi,... non cessamus pro vobis orantes, et postulantes, ut impleamini agnitione voluntatis Christi in omni sapientia et intellectu spiritali: ut ambuletis digne Deo per omnia placentes: in omni opere bono fructificantes, et crescentes in scientia Dei.“ (Coloss. I, 9-10.)

261/1928

Theses pro coronis.

Canoni 131. Codicis Iuris Canonici, necnon statutis Synodi Dioecesanae conformiter pro anno currenti sequentes theses a ven. clero dioecesano elaborandas, id est in coronis discutiendas proponimus:

pro corona vernali e theologia pastorali:

„A betegek és haldoklók lelkipásztori gondozása“;

pro corona autumnali e iure canonico:

„A kegyurak terhei a kánonjog és a magyar jog szerint“.

262/1928

Disciplina ieiunii et abstinentiae pro a. 1928.

Quod ad disciplinam ieiunii et abstinentiae attinet, tenore facultatis a S. Congregatione Concilii sub nro 4220/1927. ddto 14. Sept. a. 1927. ad quinquennium prolongatae pro anno currenti easdem volumus vigere ordinationes, quae in litteris circularibus a. 1926. sub numero 125/1926. promulgatae erant. Dictae ordinationes Dominica Quinquagesima ex ambone ab animarum pastoribus lingua vernacula populo praelegendae sunt.

263/1928

Tempus communionis paschalis prolongatur.

Vigore facultatis a S. Sede Apostolica die 9. Februarii a. 1927. sub nro 649/27 ad quinquennium obtentae tempus praecepti paschalis a Dominica I. Quadragesimae usque ad festum SS. Trinitatis inclusive extendimus. In iis autem parochiis, ubi sacrae missiones, exercitia spiritualia, institutiones catecheticae publicae, aliaeque huiusmodi piae conciones pro populo fideli habeantur, aut sacrorum curionum quoquomodo desit copia, aliave suppetat rationabilis causa, adimplementum praecepti paschalis quocunque anni tempore permittimus.

264/1928

Obitus Joan. Palócz.

Joannes Palócz, parochus emeritus die 20. Dec. anni elapsi sacramentis rite refectus animam suam Deo reddidit in Instituto Julianeo Püspöknádasd-ensi anno aetatis suae 65. Ut presbyter ordinatus a. 1898. est in

dioecesim receptus et inde ab a. 1900. qua administrator in Püspökszentlászló functus est. Ab anno 1907. parochum egit in Püspökszenterzsébet, ab a. 1910. in Ráctöttős, a. vero 1925. recessit in quietem cum pensione annua. Animam denati confratris piis ad aram precibus et trium Missarum suffragiis venerabili clero dioec. enixe commendo.

Lux perpetua luceat ei!

265
1928

Beneficium parochiale *Véménd* per rudedonationem proprii pastoris vacans, patronatuique Fundi Reg. Scientiarum Universitatis obnoxium, praesentibus usque l. Martii a. c. concursui exponimus. Sacerdotes dioecesani, in examine prosynodali approbati, beneficium dictum obtinere cupientes debent suos recursus Ministro cultus et institutionis publicae hung. inscriptos infra terminum praefixum Ordinariatui exhibere. Concursus pro parochia Véménd.

266
1928

Parochi nominati et investiti sunt: *Ludovicus Meyer* administrator Kurd-ensis in Tolna, *Colomannus Galambos* adm. Máriakéménd-ensis in Kurd, *Geysa Arányi* par. Szalatnak-ensis in Feked, *Joannes Berlákovich* subsidiarius parochi Felsőszentmárton-ensis in Beremend. Personalia.

Administratores missi sunt: *Josephus Rak* hucusque adm. Tolna-ensis ad Véménd, *Josephus Botz* adm. Feked-ensis ad Máriakéménd, *Adamus Badacsonyi* adm. Gödre-ensis ad Szalatnak, *Guilelmus Keller* ad Somberek, *Mathias Weyer* adm. Beremend-ensis ad Gödre.

267
1928

Centennarium XV. ab obitu Sancti Patris Augustini anno 1930. festus plaudet cath. orbis. Qua occasione a Patribus Augustinensibus Hispanis sequentia proponuntur ad elaborandum themata: Themata occasione centen. XV. S. Augustini elaboranda.

I.—Methodica et critica expositio Theologiae Dogmaticae S. P. Augustini. (*Praemium*: 15,000 pes.)

II.—Sancti Augustini suique Instituti in progressum ac civilitatem occidentalem influxus. (*Praemium:* 12,000 pes.)

III.—Organica expositio doctrinae juridicae, politicae et socialis S. Augustini cum scholis posterioribus comparatae. (*Praemium*: 10,000 pes.)

IV.—Sermonum norma pro toto anno ex operibus S. Augustini cum argumentis excerpta. (*Praemium*: 8,000 pes.)

V.—Sanctus Augustinus S. Scripturae expositor, Psalmorum speciatim et evangeliorum. (*Praemium*: 5,000 pes.)

VI.—Redactio systematica originalium inquisitionum philosophicarum S. Augustini. (*Praemium :* 5,000 pes.)

VII.—Catholicae veritatis apologetica disquisitio juxta doctrinam S. Augustini. (*Praemium* : 5,000 pes.)

VIII.—Opus S. Augustini DE CIVITATE DEI origo et fundamentum scholae providentialisticae in explicatione gestarum hominum. (*Praemium* : 5,000 pes.)

IX.—S. Augustini permagnus influxus in doctrinam Sancti Thomae Aquinatis. (*Praemium :* 3,000 pes.)

X.—Sancti Augustini doctrina ascetica et mystica. (*Praemium* : 3,000 pes.)

XI.—Sancti Augustini pervulgata conceptio de pulchro et pulchritudine. (*Praemium :* 3,000 pes.)

XII.—Doctrina et methodus catecheseos S. Augustini ejusque auctoritas inter catholicos catechistas. (*Praemium :* 3,000 pes.)

CONDITIONES.

1.ª Studia omnia in certamine exhibenda, inedita erunt et mecanographice scripta in foliis mensurae vulgaris, sive hispano idiomate, sive latino exarata, exceptis disserentibus de themate I, quae sermone latino exhiberi debent et de themate IV qu e hispanica lingua sunt conscribenda.

2.ª Extensio cujuscumque dissertationis ita protrahenda erit ut, supposita impressione typographica, sufficiens inveniatur ad unum vel plura volumina constituenda secundum sequentem normam, in qua paginarum numerus de unoquoque volumine singulatim intelligitur :

Pro I themate illustrando : Dou vol. 500 vel 600 pp. in 4.º maj.—Pro singulis them. II. et III : Unum vol. 500 vel 600 pp. in 4.º maj.—Pro IV them. : Duo vol. 500 vel 600 pp. in 4.º maj.—Pro singulis them. : V et VI : Unum vol. 500 pp. in 4.º maj.—Pro VII them. : Unum vol. 400 pp. in 4.º maj.—Pro them. X : Unum vol. 400 vel 500 pp. in 8.º—Pro singulis them. VIII, IX, XI et XII : Unum vol. 150 vel 200 pp. in 8.º

Duo vol. pro IV themate demandata complecti debent bina schemata in quamcumque dominicam totius anni (vol. primum) et Sermones de Mysteriis, de Sanctis et de Communi Sanctorum (vol. secundum).

3.ª Scripta remittentur clausa et anonyma ante diem 5 Maji 1930 ad R. P. Priorem Monasterii Escorialensis signata in prima pagina cum lemmate differentiali. Quod lemma repeti debet in fronte alius involucri omnino clausi sub quo lateant nomen ac domicilium auctoris ibi conscripta.

4.ª Omnis dissertationis aliquo modo praemiatae proprietas in favorem transiet Patrum Augustinensium qui hoc praeparant certamen, quique, si eas prelo ediderint, ad ducenta exemplaria respectivis auctoribus tradenda sese obligant.

5.ª Tribunalis judicium de omnibus studiis ante diem 31 Decembris anni 1930 publicum fiet.

Notitiae quae necessariae judicentur super hoc programmate demandari possunt a Secretario Commissionis (Madrid (I).—Columela, 12). Matriti 5 Octobris 1927.

COMMISSIO PRO CENTENNARIO.

268
1928

Székeskáptalanom hozzájárulásával az egyházmegyei tiszt. papság szavazatai alapján, amelyek a két folyamodóra egyenlő számban estek, a mult évi 2519/1927. körlev. szám alatt meghirdetett nyugdíjas helyet *Reisz Antal*, pápai t. kamarás, véméndi plébánosnak juttattam folyó évi január hó 1-én kezdődő hatállyal, mig az időközben I. b. Palócz János ny. plébános elhalálozásával megüresedett új nyugdíjas helyet *Fetter Gyula*, vajszlói plébánosnak helyeztem kilátásba. Ez utóbbi ugyanis nyugdíjaztatását a folyó év tavaszára kérte elhalasztani, amikor elhelyezkedése a váci egyházmegyei papi otthonban (l. 1892/1927. körlev. sz. a.) lehetővé válik.

Reisz Antal és Fetter Gyula nyugdíjaztatnak.

269
1928

A mult évi egyházmegyei hivatalos nyomdaköltségekre minden önálló lelkész 3·50 P-t, segédlelkészek, hittanárok, hitoktatók és az egyházmegye nyugdíjas papjai 2·50 P-t tartoznak az egyházmegyei alapítványi hivatal postatakarékpénztári befizetési lapjain „Tipogr." jelzéssel beküldeni. Az új Directorium ára példányonkint 1·80 P, melynek beterjesztése „Direct." jelzéssel történik ugyancsak az egyházmegyei alapítványi hivatal postatakarékpénztári számlájára. Templomok, kápolnák példányainak ára az érdekelt templomok és kápolnák pénztárait terheli. Mindkét összegre nézve a beküldési határidő 1928. február 29

Typografiai költségek 1927-re és az új Directorium ára.

270
1928

A napokban fogom szétküldetni az egyes plébániákra a lelkészi és segédlelkészi jövedelmeknek az országos katolikus kongruatanács által 1927. évi október hó 21-én elfogadott és a változott viszonyoknak megfelelően kiigazított összeirásait, hogy azok a plébániai levéltárban gondosan megőriztessenek. Az összeirások egy-egy példánya az egyházmegyei levéltárban is el fog helyeztetni.

Lelkészi jövedelmek legujabb összeirása.

Ezen összeirási jegyzékek feltüntetik az illető plébánia lelkészeinek különböző forrásokból eredő, jelenlegi jövedelmeit, valamint kiadásait s mindezek alapján a kongruaszükséglet szempontjából számításba vett tiszta jövedelmet és a kongruaszükségletet pengő-értékben kifejezve. A kongruaszükségletet az elmult év elejétől kezdve már ezen összeirások alapján utalták ki.

Az országos katolikus kongruatanács a lelkészi kongruát 2176 pengőben, a segédlelkészit pedig évi 1400 pengőben állapította meg, de az

utóbbinál 700 pengőt számított fel teljes ellátásra ugy, hogy a fizetésre szintén 700 pengő marad.

Amennyiben a lelkészek jövedelmi viszonyai időközben érdemleges változást szenvednének, az érdekeltek tartoznak e körülményt az összes igazoló iratok kiséretében — a megfelelő helyesbítések eszközlése céljából — mielőbb bejelenteni.

271/1928

Külföldi kölcsönök felvételéhez a pénzügyminiszter előzetes engedélye kell.

Tudomásvétel és megfelelő eljárás végett közlöm tiszt. papságommal a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak az alábbi levelét:

M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszterium. 2928/928. I. ü. o. szám. Méltóságos és Főtisztelendő Püspök Úr! A m. kir. pénzügyminiszter úr felhívta figyelmemet arra, hogy a külföldi kölcsönöknek közületek által való önálló felvétele úgy a kölcsönt felvevő közület, mint az állam hitelviszonyai szempontjából egyaránt nagy óvatosságot és körültekintést igényel. Ugyanis eltekintve attól, hogy az egyes közületek által elkülönülten felvenni szándékolt külföldi kölcsönök kedvező feltételek mellett csak ritkán szerezhetők meg, azok tervszerűtlen felvétele megnehezíti a pénzügyi kormányzatnak egységes hitelpolitika folytatását s ily tőkéknek nagyobb mérvű igénybevétele fokozódó eladósodáshoz és ezzel az ország fizetési mérlegének a lerontásához vezet. Ezekre a nyomós indokokra való tekintettel a m. kir. pénzügyminiszter úr megkeresése folytán tisztelettel kérem Méltóságodat, méltóztassék a saját hatáskörében odahatni, hogy a fennhatósága alatt álló egyházi közületek és intézmények részéről külföldi kölcsönök felvételére vonatkozó tárgyalások megkezdéséhez a nevezett miniszter úr előzetes hozzájárulása kérelmeztessék. Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Budapest, 1928. évi január hó 17-én. Klebelsberg s. k.

272/1928

Nem állami, téli gazdas. isk. ügyében földm. min. rend.

Alább közlöm tudomásvétel céljából a m. kir. földmivelésügyi miniszternek valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez intézett, 1927. évi 117.000 F. M. számu rendeletét a nem állami téli gazdasági iskolák ügyében.

„A kulturnemzetek sorába való tartozásunk egyik alapfeltétele annak felismerése, hogy az okszerü mezőgazdasági termelés, annak feljesztése és fokozása csakis a gazdasági szakismeretek mentől általánosabb elterjedése utján lehetséges.

A mezőgazdasági tudományokat eredményesen müvelik s ennek következtében ezen szakismereteket magasabb fokon hatásosan terjesztik a felső- és középfoku gazdasági szakoktatási intézmények. A gazdasági szakismereteknek első fokon való terjesztését a többek között kiválóan szolgálják a külföldi mintára szervezett Németországban igen jól bevált s hazánkban is eredményesen kipróbált téli gazdasági iskolák.

Ez az iskola a felserdült gazdaifjakat 2 évfolyamon keresztül, csupán a késő őszi és téli hónapokban foglalja el gazdasági oktatással, mig a dologidőre az ifjakat visszaadja otthonuknak. A téli gazdasági iskola tehát gazdasági szakiskola, melyben a gazdaifjak 2 téli féléven át alapos elméleti kiképzést nyernek mindazon ismeretekben, melyekre egy kis birtok okszerü vezetésénél szükség van s ezen elméleti képzést az otthonukban töltendő két nyári félévi gyakorlatban az iskola tanszemélyzetének ellenőrzése mellett kiegészitik.

Tekintettel arra, hogy — mint már említettem — ez az iskolatipus hazánkban igen jól bevált, az államháztartás teherbiró képességéhez mérten az ország különböző részeiben már eddig is több m. kir. téli gazdasági iskolát létesitettem s ezen iskolák számát a lehetőséghez képest a jövőben is állandóan szaporitani szándékozom.

Tudomásul és az összes érdekelt és az érdekeltekkel való közlés végett értesitem azonban a Címet, hogy téli gazdasági iskolát felállithat, illetve rendszeres téli gazdasági szakoktatást nyujtó intézményt létesithet törvényhatóság, község, törvényesen bevett felekezet, mezőgazdasági kamara, a belügyminiszter úr által jóváhagyott alapszabályok alapján működő gazdatársadalmi szervezet és magán egyén is.

Téli gazdasági iskolának a fentnevezettek által való létesitését azonban a következő feltételekhez kötöm, illetve a nem állami téli gazdasági iskolák létesitésével kapcsolatban az alábbiakat rendelem el:

1. nem állami téli gazdasági iskola vagy rendszeres téli tanfolyam csak hozzájárulásom előzetes kikérése után s engedélyemmel állitható fel.

2. A téli gazdasági iskola (tanfolyam) vezetője csak hozzájárulásommal alkalmazható, ami végből az illető személyére, képesitésére (csak okleveles gazda lehet) és eddigi müködésére vonatkozó adatok előzetesen bemutatandók. A vezető személyében is csak hozzájárulásommal történhet változás Ha a vezetőn kivül más tanerők is alkalmaztatnak, ezek nevei és személyi adatai is bejelentendők.

3. Az iskola (tanfolyam) tantervének, illetve a téli félévben előadható tárgyaknak általánosságban egyezniök kell a m. kir. téli gazdasági iskolák tantervével. Az egyes iskolák tanterveinek részleteiben — az illető vidék gazdálkodási viszonyainak megfelelően — lehet eltérés.

4. Az iskola (tanfolyam) felett a főfelügyeletet magamnak tartom fenn, mivégből annak müködését esetről-esetre ellenőriztetem, a téli félévek végén tartandó vizsgákon pedig — melyek határnapja kellő időben bejelentendő — kiküldöttem elnököl. Budapest, 1927. évi december hó 29-én. Mayer János s. k. m. kir. földmivelésügyi miniszter."

273
1928

1. *Sipos István dr.* c. apát, új magyar nyelvü „Egyházjogát" papságom szives figyelmébe ajánlom és annak megszerzését ott, ahol az „Enchiridion Iur. Can." nincs meg, a templompénztár terhére is megengedem. Különösen az irodai elfoglaltságban fog kitünő szolgálatokat tenni bőséges tárgymutatójával és rövid, világos megállapitásaival. Nagyon jól teszik a lelkipásztorok, ha jegyző, ügyvéd, biró hivőiknek a mű megszerzését ajánlják. Ára 7 P, a szerzőnél 5 P. Irodalmi müvek ajánlása.

2. A missió ügyének és a papi hivatás ápolásának lelkes szószólója *P. König Kelemen* sz. fer. r. atya rendszeres aszkézist ad a ferencrendi laikus testvéreknek és harmadrendieknek „*Alverna felé*“ . . . című, most megjelent művében. Ennek a célnak megfelelően szól a szerzetesi hivatásról, majd foglalkozik a rendi szabályokkal, erényekkel, kedvesen Mária és Márta munkájához hasonlítva a szerzetes életét. Egyenlőre csak az első kötet hagyta el a sajtót, a második a jövő év elején jelenik meg. Azoknak, akik harmadrendet vezetnek, szerzetes nővérek gyóntatásával foglalkoznak, illetve bensőségesebb lelki életre törekesznek, igen ajánlom ezen értékes munka beszerzését és olvasását. Kapható a Kapisztrán nyomdában, Vácott; ára az I. kötetnek 3 P.

3. Szent Ferenc harmadik rendjét ismerteti meg *P. Jagicza Juvenál* rövid kis füzetben „*Assisi Szent Ferenc III. Rendjének Katekizmusa*“ címen, amelyet 40 fillérért küld meg a Ferences Közlöny szerkesztősége, Budapest, II. Margit-körut 23. Különösen olyan helyeken, ahol harmadrend működik, ajánlatos a kis füzet terjesztése.

4. Most jelent meg harmadik kiadásban *Bilkei Ferenc*, székesfehérvár-felsővárosi esperes-plébános korszerű irata a „*Család könyve*“, mely hasznos intelmekkel szolgál a jegyesek számára és értékes útmutató a családi élet kötelességeinek keresztény teljesítéséhez. Melegen ajánlom tiszt. lelkészkedő papságom figyelmébe. Eljegyzéskor minden jegyespárnak a kezébe kellene adni. Ára a szerzőnél példányonként 80 fillér, legalább 25 példány rendelésénél 70 fillér.

5. Az Országos Katolikus Szövetség most adta ki a *Magyar Katolikus Almanach* 1928. évi kötetét, amely hű képét nyujtja a magyar katolikus életnek és a most lezajlott orsz. katolikus nagygyűlésen elhangzott értékes beszédeket is közli. A mű az egyházi közigazgatás és a lelkipásztorkodás munkájában kiváló segédkönyv, miért is szivesen ajánlom azt tiszt. papságom figyelmébe. Ára 10 P.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 26. Januarii, a. 1928.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

1928.

II.

540
1928

Tisztelendő Testvérek! Kedves Hiveim!

Böjti szózat.

Figyelemmel kisérem régóta az emberiség vergődését, nemcsak hazánkban, hanem az egész világon. Nemzet, faj és vallásra való tekintet nélkül egyaránt nehéz bajokkal küzködik, „viszontagságok nagy harcában szenved".[1] Mások szenvedései is részvétre indítanak, de igazán csak saját szenvedéseink fájnak. Ezért most sem az egész emberiség küzdelmei indítottak engem jelen körlevelem megirására, hanem a mi nyomoruságunk, a mi inségünk, a mi népünk sebei, amelyek gyógyulásra várnak. Általános szegénység és a vele járó rossz táplálkozás, ruhátlanság sorvasztják a nép, főkép a munkások, napszámosok testi erejét; lakásinség, rossz lakásviszonyok tetézik az előbbi bajokat. Az ipari termelés és kereskedelem pangása, mint súlyos viharfelhők vonultak fölénk és mindig jobban lehangolják kedélyünket. A megélhetés gondjai és egy biztosabb jövő reményének hiánya, vagy fokozatos elhalványulása megfosztják az arra éretteket és hivatottakat a családalapítás lehetőségeitől. Nagy, igen nagy feladatok elé állítják e társadalombomlasztó jelenségek és nyomoruságok az államot, a társadalmat és az Egyházat. — Mindaddig, míg lesznek emberek, kiknek velünk együtt egyformán vannak jogaik az élet javaihoz, akik az emberi méltóságot mélyen megalázó partlakásokban tengetik nyomorult életüket; mindaddig, mig aggkori és rokkantsági biztosítás hiányában odúk, árokpart és szegényházak rémképei nyugtalanítják a munkások álmait; mindaddig, mig a „suum cuique" — mindenkinek a magáét — és a családalapítás, békés családi otthon valósággá nem lesznek: mindaddig nem lehet nyugodt sem az állam, sem a társadalom, sem az Egyház lelkiismerete. Ezzel nem akarok vádolni, mintha bűnös mulasztások terhelnék a fenti tényezőket. Serkenteni akarom az összes illetékeseket e legfőbb kötelességek teljesítésére, sőt le akarom rontani azt a többször hallott vádat, hogy „a papok", amint szokták mondani, azaz az Egyház nem törődik a munkás-kérdés megoldásával.

[1] Zsid. 10, 32.

I.

Kedves Hiveim! Nagyon jól tudjátok azt, hogy az Egyháznak, Krisztus Egyházának nem az a legfőbb hivatása, hogy az emberek földi dolgait rendezze, földi ügyeit intézze, Isten sz. Fia nem azért jött a világra, hanem *„az ember Fia üdvözíteni jött azt, ami elveszett volt“*[1], helyreállítani Isten országát, mely nem e világból való és amely ország *„nem étel és nem ital, hanem igazság, béke és öröm a Szentlélekben“*[2] amiért is *„keressétek először az Isten országát: és ezek* (t. i. a földi javak) *mind hozzáadatnak nektek.“*[3] Míg ez az Isten országa társadalomban és az államban helyre nem áll, mindaddig nem lehet szó igazságról, békéről és örömről. Viszont amily fokban kap erőre a társadalomban és az államban Krisztus országa, oly fokban enyhülnek a társadalmi bajok és betegségek, jut érvényre az igazság és jog, javulnak a közállapotok, tisztulnak az erkölcsök és veszítenek erejükből azok a szenvedélyek, amelyek egyrészről az igazságtalanság, a fösvénység, a szívtelenség, másrészről a restség, dologtalanság, tékozlás, pazarlás, irigység és gyülölet, valamint más bűnös állati vágyak melegágyai.

Ha maga az Üdvözítő azt tanította és ha élete, példaadása is azt hirdeti, hogy nem foglalkozott intézményesen nemzetgazdasággal és általában gazdasági ügyekkel, csodálkozhatik-e valaki azon, hogy küldöttei, az apostolok és ezeknek utódai nem a gazdasági ügyeket tartották elsőrangú hivatásbeli kötelességeiknek, és az ember gazdasági ügyeivel csak annyiban foglalkoztak, amennyiben ezek az üdvösség utján akadályul szolgálnak, vagy a megigazulást hátráltatják, az üdvözítő hitet megingatják, halálra sebzik és amennyibben a felebaráti szeretet parancsa az ezen ügyekkel való foglalkozást szükségessé teszi. Mindezek azonban nem azt jelentik, hogy az Ur Jézus és Egyháza nem törődött az ember földi sorsával, minek legfőbb bizonysága az, hogy erkölcstanának tengelyévé a tizparancsolatot tette. És azon fölül Ő, aki nem jött a törvényt felbontani, hanem teljesíteni,[4] tanításában világosan hirdeti azokat az alapelveket, amely elvek nélkül egyéni, társadalmi boldogulás e földön el sem képzelhető.

Ha Krisztus tanítása a világi hatalomról és e hatalom kezeléséről, az alattvalókról és ezeknek kötelességeiről, a munkaadókról és munkásokról, ezeknek egymáshoz való helyes és igazságos viszonyáról, az emberi méltóságról és egyenlőségről, a szeretetről és irgalomról a népek és nemzetek törvénykönyveibe jutnának, akkor valóban csak másodrangú lenne az Egyház gondja az ember földi életét illetőleg.

Sajnos azonban, az Egyház itt is, ott is nem elégedhetett meg az evangélium hirdetésével és a szentségek kiszolgáltatásával, hanem az apostolok idejétől kezdve kénytelen volt külön is foglalkozni a szegény-kérdés megoldásával, a betegápolás súlyos feladatával kórházakban, a rabszolgaság és a rabszolgakereskedés megszüntetésével, a hatalmi, fényüzési téboly leigázásával és a szociális nyomor pusztító lángjának elfojtásával. Nagy történelmi visszapillantást kellene tenni, ha mindent el akarnék mondani, hogy

---

[1] Máté 18, 11. [2] Róm. 14, 17. [3] Máté 6, 33. [4] Máté 5, 17.

évszázadok folyamán, hogyan küzdött az Anyaszentegyház, mennyi áldozatos munkájába került mindez. Az Anyaszentegyház volt az az édesanya, aki száz meg százezer gyermekét állította be a szenvedés- és nyomorenyhítő munkába úgy, hogy külön jámbor társulatok és szerzetesrendek keletkeztek az Egyházban a társadalmi bajok megszüntetésére.

Ezek és az ezekkel közös cél szolgálatában álló szervezetek, melyek, hogy ugy mondjam, a hivatalos Anyaszentegyház intézményei, ékesen szóló bizonyságai annak, hogy az Anyaszentegyház — jóllehet nem elsőrangú kötelessége földi bajaink eligazítása, a felebaráti szeretetet nemcsak hirdette, hanem a legkiválóbb módon gyakorolta is.

II.

Mikor ezekre visszagondolunk, szinte lehetetlen azt hinni, hogy az Anyaszentegyház az újkori szociális nyomorral szemben érzéketlen maradhatott volna. Innen-onnan 37 esztendeje annak, hogy XIII. Leo pápa megirta annyira hires „Rerum novarum" kezdetü körlevelét, melyben a nagy pápa a munkáskérdést taglalja. Nagyszerűen fejtegeti ebben a körlevélben azt, hogy a munkáskérdés „az egyház és a vallás kellő támogatása nélkül kedvező megoldást nem nyerhet . . . Az ilyen nagyfontosságú kérdés minden esetre más tényezők: államfők, munkaadók és a gazdagabb osztályok s végül, mint elsősorban érdekelt felek a munkások hathatós közreműködését is feltételezik."[1]) Hogy mennyire feltételezik, látjuk, hisz sem a nemzetközi szocializmusnak, sem a ker. szociálistáknak, sem az azóta létrejött szociális intézményeknek és számtalan szervezeteknek nem sikerült mind a mai napig a munkáskérdést nem mondom véglegesen és tökéletesen, hanem csak valamelyes megnyugtató módon is megoldani.

Nem sikerült sem a szociáldemokratáknak, sem a nemzetközi szociálizmus legkiforrottabb alakulatának, a kommunizmusnak, a munkáskérdést megoldani, a szociális nyomort megszüntetni. Példa rá Oroszország. Nem sikerült a keresztényszociálistáknak sem, mivel minden fáradozásuk a szociáldemokratákkal vívott harcban és a bérharcban morzsolódott fel. Mégis, nem szabad hallgatással mellőzni, hogy úgy a szociáldemokraták, mint a ker. szociálisták évtizedeken át ébrentartották, üdvösen befolyásolták a törvényhozást a társadalmi bajok orvoslására. A többi szociális intézmények és szervezetek dicséretesen búzgólkodnak a szociális nyomor és ínség enyhítésén, de a kérdés megoldására alig gondolhattak. A keresztény világfelfogás alapján álló összes tényezők az Anyaszentegyház neveltjei. Az Anyaszentegyház azonban nem férkőzhetett a munkástömegekhez. Ennek okát abban látjuk, hogy a munkástömegek a vallást teljesen kizáró és megvető marxizmus karjaiba estek és így eleve elzárták mindazoknak az útját, akik a munkásokat a munkáskérdésnek keresztény alapon való rendezéséhez akarták megnyerni. A szociáldemokraták főkép azzal bénították meg az Egyház mozgását a munkáskérdés megoldásában, hogy proklamálták az

[1]) XIII. Leó pp. körlev. Geosits ford.

osztályharcot, amelynek az Egyház sem megindítója, sem részese nem lehetett. Mit tehetett mást, mint „tanáccsal és tettel lelkesen odahat, hogy az alsóbb népréteg, a munkásság érdekével minden rangu és rendü ember foglalkozzék".[1] Ez a törekvése nem maradhatott meddő. Mindig többen és többen foglalkoznak a munkásság érdekeivel. Azon országokban, amelyekben a kormányok a szociális bajok és nyomor megszüntetésével és a munkáskérdés megoldásával foglalkoznak, nyilvánvalóan látjuk a *keresztény szellemnek* és gondolatnak félreismerhetetlen jeleit. Mindazok a népjóléti intézkedések, melyek legújabban a mi szegény országunkban törvényerőre emelkedtek, biztos jelei annak, hogy jó útra tértünk és hogy ezen az úton a legégetőbb sebekre a gyógyszert megtaláljuk.

K. H.! Végtelen örömömre szolgál, hogy jelen körlevelemmel figyelmeteket a nagy munkásnyomorra terelhettem. Ha körülnéztek lakóhelyeteken, de főkép, ha az ipari gócpontok nyomortanyáira esik tekintetetek, lehetetlen, hogy meleg részvét ne hassa át szíveteket. Mi mindnyájan annak a Krisztusi Egyháznak vagyunk tagjai, melyet „Isten földi országa" néven ismerünk. Istennek e földi országában mi nem ismerünk különbséget ember és ember között. Mindnyájan egyformán Isten gyermekei vagyunk. Az emberi szervezet is sokféle, fontosabb és kevésbbé fontos feladattal bíró részből áll. Ha nem is egyformák ezek nagyságra és erőre, de egyformán fontos mindegyik a maga helyén. A legkisebbnek betegsége az egész test betegsége is. Legyen tehát gondunk a legkisebb testvéreinkre. Támogassuk tanáccsal és tettel igazságos törekvéseiket. Támogassuk mindazokat az intézményeket, társulatokat, egyesületeket, főképen a munkásegyesületeket, amely egyesületek a munkáskérdés szolgálatában állnak. Vegyünk magunk is tevékeny részt abban a munkában, amely hivatva van megszüntetni a munkásnyomort és lakásinséget; biztosítani a családalapítás lehetőségeit és nyugodt öregkort.

Nem szükséges, hogy egyformán gazdagok legyünk, de az szükséges, hogy minden ember emberi életet élhessen. Ha a ker. társadalom meg fogja tenni e tekintetben a magáét, akkor felebarátaink nem lesznek kénytelenek hitbeli meggyőződésükkel ellenkező szervezetben keresni boldogulásukat. Viszont a munkásság ne lássa a ker. társadalomban a maga született ellenségét. Az igazság senkinek sem árthat; a szeretet minden sebet gyógyit. Az Ur Jézus Krisztus békéje legyen velünk. Ámen.

* * *

Jelen körlevél nagybőjt első vagy második vasárnapján a híveknek a szószékről felolvasandó.

Kelt Pécsett, 1928. február hó 15-én.

† **Ferenc** s. k.
püspök.

[1] U. o.

1928.

III.

637
1928

Inter mala huius aetatis funestissima, quae doctrinam christianam de moribus penitus subvertunt atque animabus, Iesu Christi emptis pretioso Sanguine, admodum nocent, imprimis numeranda sunt ea litterarum genera quae sensualitati et libidini aut etiam lascivo cuidam mysticismo indulgent. Huiusmodi sunt praecipue fabulae romanenses, narratiunculae commenticiae, dramata, comoediae, quarum quidem scriptionum incredibiliter fecunda sunt haec tempora quotidieque maior ubique copia diffunditur.

Instructio S. Congregationis S. Officii: de sensuali et sensuali-mystico litterarum genere.

Quae ingeniorum commenta quibus tam multi, maximeque iuvenes tantopere capiuntur, si pudoris et honestatis finibus, non sane angustis, continerentur, non solum sine fraude delectare, sed etiam ad legentium, mores conformandos prodesse possent.

Nunc vero satis dolere non licet, ut dictum est, ex hac affluentia librorum, in quibus magna cum fascinatione nugacitatis par inest turpitudo, gravissimam animarum iacturam exsistere. Etenim quam plures huius generis scriptores fulgentissimis imaginibus impudica facta depingunt; obscoenissima quaeque modo tecte, modo aperte et procaciter, omni castimoniae lege neglecta, enarrant; subtili quadam analysi vitia carnalia vel pessima describunt eaque cunctis orationis luminibus et lenociniis exornant, adeo ut nihil iam in moribus inviolatum relinquatur. Id omne quam perniciosum sit, praesertim adolescentibus, quibus fervor aetatis difficiliorem efficit continentiam, nemo est qui non videat. Volumina autem illa, tenuia saepe, parvo venalia prostant apud bibliopolas, per vias et plateas civitatum, in stationibus, quae dicuntur, viae ferreae, eademque in manus omnium mira rapiditate veniunt et familias christianas in magna et luctuosa frequenter discrimina adducunt. Nam quis ignorat litteris eiusmodi phantasiam fortiter excitari, effrenatam libidinem vehementer accendi et cor in coenum turpitudinum trahi?

Ceteris vero fabulis amatoriis multo peiores solent ab iis proferri qui, horribile dictu, pabulum morbosae sensualitatis rebus sacris cohonestare non verentur, amoribus impudicis quamdam pietatem in Deum et religiosum mysticismum, falsissimum quidem, intexendo: quasi Fides cum rectae

vivendi normae negligentia, imo impudentissima infitiatione componatur et virtus religionis cum morum depravatione consocietur. Contra, sanctum est vitam aeternam neminem consequi posse, qui, licet veritates divinitus revelatas vel firmissime credat, praecepta tamen a Deo data non custodit, cum christiani hominis ne ipsum quidem mereatur nomen quicumque fidem Christi professus, Christi vestigiis non ingreditur: „Fides sine operibus mortua est" (Iac., 2, 26) monuitque Salvator noster: „Non omnis qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnum caelorum, sed qui facit voluntatem Patris mei, qui in caelis est, ipse intrabit in regnum caelorum" (Matt., 7, 21).

Ne quis vero illa opponat: in pluribus illorum librorum nitorem et ornamenta orationis vere laudanda inesse, psychologiam hodiernis inventis congruentem praeclare doceri, lascivas autem corporis voluptates eo reprobari quod exprimantur, ut sunt, foedissimae, aut quod interdum cum conscientiae angoribus coniunctae ostendantur, vel quod patefiat quam saepe extrema turpissimi gaudii luctus cuiusdam poenitentiae occupet. Nam neque scribendi elegantia, nec medicinae aut philosophiae scientia — si modo his litterarum generibus ea continentur — nec mens, quaevis ea sit, auctorum impedire unquam possunt, quominus lectores, quorum generatim, propter naturae corruptionem, magna est fragilitas magnaque ad luxuriam propensio, paginarum immundarum illecebris sensim irretiti, et mentibus pervertantur et cordibus depraventur, ac, remissis habenis cupiditatum, ad scelera omnis generis delabantur, vitamque ipsam, sordibus oppletam, fastidientes, haud raro se ipsi interimant.

Ceterum quod mundus, qui sua quaerit usque ad contemptum Dei, his libris delectetur, eosdemque divulget, mirandum non est; sed maxime dolendum, a scriptoribus qui christiano nomine se iactant, operam studiumque in tam exitiosas litteras conferri. Numquid fieri potest, ut principiis ethicae evangelicae adversando, adhaereatur Iesu benedicto, qui omnibus, ut carnem cum vitiis et concupiscentiis suis crucifigant, praecepit? „Si quis vult — inquit — post me venire, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me" (Matt., 16, 24).

Atque eo quidem audaciae et impudentiae scriptores processisse non paucos videmus, ut ea ipsa vitia suis libris in vulgus spargant, quae Apostolus vel nominari a christifidelibus vetuit: „Fornicatio autem, et omnis immunditia... nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos" *(Eph.,* 5, 3). Discant isti tandem aliquando se duobus dominis servire non posse, Deo et libidini, religioni et impudicitiae. „Qui non est mecum — ait Dominus Iesus — contra me est" (Matt., 12, 30), ac certe cum Iesu Christo non

sunt scriptores sordidis descriptionibus bonos depravantes mores, qui societatis civilis ac domesticae sunt verissima fundamenta.

Itaque perspecta litterarum lascivarum colluvie, quae quoquo anno latius omnes fere nationes inundat, Sacra haec Suprema Sancti Officii fidei et moribus tuendis praeposita Congregatio, Apostolica auctoritate ac nomine SSmi Domini Nostri Pii Divina Prov. Papae XI, omnibus locorum Ordinariis mandat, ut omni qua possunt ope tanto tamque praesenti malo mederi conentur. . . . . .

Denique haec Suprema Sacra Congregatio omnes Archiepiscopos, Episcopos et reliquos locorum Ordinarios iubet, occasione relationis dioecesanae, quidquid contra libros lascivos statuerint et exsecuti sint, Sancto Officio manifestare.

Ex aedibus Sancti Officii, die 3 Maii 1927. (L. † S.) R. Card. Merry del Val, *a Secretis.*

* * *

Jussu salutaris nuper communicatae instructionis sequentia statuimus:

1. Animarum pastores instructionem S. Congregationis S. Officii *de sensuali litterarum genere* in sacris concionibus inter confessiones audiendas et alia quavis occasione fidelibus notum reddant et explanent eosque instruant opera non solum relata nominatim in „Indice Librorum Prohibitorum" esse vitanda, sed *ipso iure* libros quorumvis scriptorum, qui res lascivas tractantes, narrantes et docentes morum integritatem laedunt, quoad editionem, lectionem, venditionem, et retentionem *sub gravi* esse interdictos.

2. Si autem in suae iurisdictionis territorio apud bibliopolas, in stationibus viae ferreae, in plateis, in bibliothecis quibuscunque vel alibi tales libros animadverterint, nec per se, nec remediis, quae sibi praesto sunt, impedire quominus diffundantur poterint, rem mihi deferre ne ommittant, ut contra eos omni quo possum modo procedere, omniaque ad eos reprimendos necessaria temptare queam.

3. Aeque animarum imprimis moderatoris esse sciant (can. 1397. §. I.), ut libros, quos ex hac parte fidelibus perniciosos existimant, non solum titulo et auctore, sed etiam quoad argumentum in iis tractatum Ordinario Dioecesano indicent (ibid. §. 2.), ut ii, si utile id et idoneum videbitur, vigore c. 1395. §. I. nominatim interdicantur atque ut interdicti et prohibiti in litteris circularibus signentur.

638
1928

Ordo Visitationis Can. et S. Confirmationis.

Tempore vernali a. c. Visitationem dioecesis Canonicam in distr. Bonyhád, Mágocs et Gödre instituere Confirmationemque distribuere intendimus sequenti ordine:

Die 29.	Aprilis	Bonyhád	Die 12.	Maii	Szalatnak
30.	„	Cikó	13.	„	Kisvaszar
1.	Maii	Szálka	14.	„	Mecsekjánosi
2.	„	Grábóc	15.	„	Magyarszék
3.	„	Kakasd	16.	„	Magyarhertelend
4.	„	Apar	17.	„	Sásd
5.	„	Nagymányok	18.	„	Vásárosdombó
6.	„	Szászvár	19.	„	Gödre
7.	„	Kárász	20.	„	Baranyaszentgyörgy
8.	„	Köblény	21.	„	Bakóca
9.	„	Bikal	22.	„	Felsőmindszent
10.	„	Mágocs	23.	„	Abaliget
11.	„	Alsómocsolád	24.	„	Hetvehely.

Fideles parochiarum Quinque-Ecclesiensium die 27. Maii Dominica Pentecostes hora 8-a in Ecclesia Cathedrali confirmabimus.

639
1928

Obitus Guil. Pévald.

Intimo cordis dolore notifico *Guillelmum Pévald* emeritum vicearchidiaconum et parochum Szajk-ensem post longam patienterque toleratam infirmitatem sacramentis rite refectum die 13. Febr. a. c. obiisse, anno aetatis suae 61-o, sacerdotii vero 37-o. Parochum egit ab a. 1896. in Bonyhádvarasd, ab a. 1898. in Kisdorog, ab a. 1916. in Szajk. A. 1922—26. v. a. diaconi munere in distr. Németbóly functus est. Exemplari vita sacerdotali semper omnibus praefulgebat.

Animam denati confratris iuxta statuta synodi dioecesanae trium sacrorum suffragiis, piisque precibus ven. clero commendo. R. i. p.

640
1928

Concursus pro parochiis Miszla et Szajk.

Pro beneficiis parochialibus Miszla-ensi, liberae collationi episcopali et Szajk-ensi — absque filiali Versend, quae novam desiderat constituere parochiam — patronatui Fundi R. Scientiar. Universitatis obnoxiis ob mortem propriorum pastorum vacantibus hisce usque 15. Aprilis a. c. concursum publico. Dictis beneficiis potiri cupientes velint recursus suos intra terminum supradictum Ordinariatui Episcopali substernere.

641
1928

XI. Pius Pápa apost. körlevele a hit egységéről.

Jelen körlevelem minden egyes példányához csatolom Szentséges Atyánk, XI. Pius Pápának f. é. január hó 6-án, Vizkereszt ünnepén kelt, „*Mortalium animos*“ kezdetü és az igazi vallási egység előmozditásáról szóló enciklikáját magyar fordításban.

Felhivom egyházmegyém tiszt. lelkészeit, hogy azt híveiknek egyik erre alkalmas vasár- vagy ünnepnapon felolvassák, megmagyarázzák s a plébániai körlevelek közé kötve, gondosan megőrizzék.

Mivel pedig Szentséges Atyánk kötelességünkké teszi, hogy az enciklikájában hirdetett elveket és tanitásokat szóval és irással, s minden útonmódon a hivők közé elvigyük, a Szent István-Társulat kiadásában megjelent magyar fordításu enciklikának a hívek körében való terjesztését tiszt. papságom figyelmébe ajánlom. Ára példányonként 40 fillér.

642
1928

Alább közlöm az egyházmegyei szokásos gyüjtéseknek az elmult évben elért eredményeit: Gyüjtések eredménye az 1927. évben.

Ferenc József fog. templom javára	P	42.73
Péterfillér címén	„	2637.63
Szentsír őrei részére	„	497.92
Hitterjesztési célokra	„	744.12
Unio Cleri számára	„	298.95
Szent Péter művére	„	1190.10
Kat. sajtóra	„	352.95
Afrikai missióra	„	1544.—
Ker. szer. orsz. gyermekvédő müve	„	65.—
Pázmány egyesület javára	„	36.19
Szt.-László Társulat javára	„	45.46
Prohászka emléktemplomra	„	4419.50

Ez uton felhívom azon tiszt. plébániavezetőket, akik tavalyi gyüjtések összegeinek beküldésével késedelemben vannak, hogy e kötelmüknek mielőbb tegyenek eleget.

643
1928

Az 1927. XXXI. t. c. — a nemzet kezdettől fogva önként megnyilvánult közérzületét követve — március hó tizenötödik napját nemzeti ünneppé nyilvánította. Március 15-én istentisztelet rendeltetik el.

A nemzet most már törvényben is megnyilvánított közakaratának végrehajtása tárgyában — az idézett törvény rendelkezése alapján — a m. kir. miniszterium f. évi február hó 13-án 700/1928. M. E. szám alatt kiadott rendeletével intézkedett. (Ezt a végrehajtási rendeletet a Rendeletek Tára, valamint a Budapesti Közlöny f. é. február 19-iki száma tartalmazza.)

A hivatkozott törvény végrehajtási rendeletének 2. §-a értelmében a m. kir. miniszterelnök úr az 1927. XXXI. t. c. életbelépése alkalmával meg-

keresett aziránt, hogy törvényes hatáskörömben intézkedjem istentiszteleteknek március 15-én való tartása érdekében.

Ehhez képest jelen soraimmal elrendelem, hogy egyházmegyénk valamennyi plébániatemplomában a nemzet ezen ünnepén a folyó évtől kezdődőleg évről-évre ünnepi istentisztelet tartassék, amelyre a helyi hatóságok és iskolák is meghivandók.

Az istentiszteletek időpontját *a lehetőség szerint* oly módon állapítsák meg az erre illetékes plébániahivatalvezetők, hogy az ne essék össze a helyi hazafias társadalom és iskolák által e napon rendezett ünnepségek időpontjával.

644/1928

Anyakönyvi kivonatok díjmentes kiszolgáltatása az osztrák hatóságok részére.

Tudomásvétel céljából alább közlöm a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak 48.090/1928. I. ü. o. szám alatt kelt átiratát azzal az utasítással, hogy tiszt. plébániahivatalvezetőim *a budapesti osztrák követség vagy a wieni magyar követség közvetítésével hivatalos használatra kért anyakönyvi kivonatokat 1895. évi szeptember hó 30-ig terjedőleg bélyeg- és díjmentesen szolgáltassák ki.*

48.090/1927. I. ü. o. szám. Méltóságos és Főtisztelendő Püspök Ur! A hatóságok és hivatalok részére diplomáciai uton kért anyakönyvi kivonatok illeték- és díjmentes kiállításához Magyarország és Ausztria között a kölcsönösség alapján való szabályozása tárgyában a m. kir. pénzügyminiszter ur engem arról értesitett, hogy a m. kir. külügyminiszter urnak mult évi május hó 25-én 61.122/7. szám alatt hozzáintézett átirata szerint az osztrák belügyi kormány (Bundeskanzleramt, Inneres) az 1926. évi október 6-án kelt 161.850/7. számu rendeletével utasította az összes osztrák anyakönyvvezető helyeket, hogy a magyar hatóságok és hivatalok részére a wieni magyar követség közvetítésével kért anyakönyvi kivonatokat bélyeg- és díjmentesen állítsák ki.

A pénzügyminiszter úr hozzám intézett átiratában megjegyzi még, hogy tekintettel arra, hogy a vonatkozó előzetes tárgyalások szerint az osztrák anyakönyvi kivonatok bélyeg- és díjmentes beszerzésének útjaként a wieni magyar követségen kivül a budapesti osztrák követség is megjelölendő lett volna és ennek az utóbbi utnak felemlítése a fent ismertetett osztrák kormányrendelkezésből csak félreértés folytán maradt ki, a külügyminiszter már fel is kérte az osztrák követséget, hogy a fent ismertetett osztrák kormányrendelkezésnek a most jelzett értelemben való kiegészitését eszközölje ki.

Ezeknek előrebocsátása után a m. kir. pénzügyminiszter úr megkere-

sése folytán van szerencsém Méltóságodat tisztelettel felkérni, méltóztassék saját hatáskörében intézkedni, hogy az 1895. évi szeptember 30-ig közhitelességgel vezetett egyházi anyakönyvekből az osztrák hatóságok és hivatalok részére a budapesti osztrák követség vagy a wieni magyar követség közvetítésével hivatalos használatra kért anyakönyvi kivonatokat illeték- és díjmentesen állítsák ki. Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Budapest, 1928. évi február hó 6-án. A miniszter helyett: Breyer István s. k. h. államtitkár."

645
1928

Tudomásvétel céljából közlöm a következő belügyminiszteri rendeletet: Az utóbbi időben mind sűrűbben merültek fel panaszok amiatt, hogy egyes hitközségek rendkivül magas hitközségi adókat vetnek ki, amelyek összege nem egy esetben az állami adók többszörösét teszi. Hitközségi adók ügyében miniszteri rendelet.

Miután az egyházközségek részéről kivetett ilyen magas adók az adózóknak a teherbirását veszélyeztetik és a közadóknál érdekelt többi hatóságok jogos igényeit is sértik, elrendeltem, hogy 1928. évtől kezdődőleg az egyéb előfeltételek fennforgása esetében a hitközségi adók csakis azokban a községekben vonhatók együttes kezelés alá, amelyekben a hitközségi adókivetés kulcsa átlag a 10%-ot meg nem haladja.

Azokban a községekben, amelyekben a hitközségi adók az illető hitfelekezet hiveire kivetett törzsadóknak (ideértve a kereseti adót is) a 10%-ot meghaladják, ezeknek az adóknak együttes kezelésbe leendő bevonásának engedélyezését magamnak tartom fenn.

Ahol hitközség szabályszerüen nincs megalakulva, ott önként érthetően hitközségi adók sem vethetők ki.

Ezek a rendelkezések a párbértermészetü szolgáltatásokra, valamint a felekezeti iskolai adókra nem vonatkoznak. A pénzügyigazgatóság azonban azt, hogy területén a felekezeti iskolai adó kivetési kulcsa mely községekben haladja meg a 10%-ot, minden évben március hó végéig jelentse be hozzám, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter úr velem egyetértőleg a netán szükséges intézkedéseket megtehesse. Budapest, 1927. évi november hó 6-án. A miniszter helyett dr. Vargha Imre s. k. államtitkár.

646
1928

Szuszai Antal, a kiváló egyházi iró halálának 10. évfordulója alkalmával a rozsnyói esperesi kerület papsága elhatározta, hogy nagynevű paptársuknak méltó emléket fognak állítani. Meg is szerezték a hires Fadrusz- Szuszai-emlékre adományok.

féle modellkeresztet, melyet Szuszai tiszteletére emléktáblával ellátva, a dobsinai templomban fognak elhelyezni. A költségek fedezésére szives adományokat kér a rendezőbizottság az elhunyt paptárs tisztelőitől. Az adományok vagy a dobsinai rk. plébánia hivatalnak (Dobšina, z. XIX. Č. S. R.), vagy az egyházmegyei hatóságnak küldendők meg.

647
1928

Templomokban, épületen, felszerelésben tervezett változtatásokhoz előzetes egyházhat. engedély kell.

Régebbi, e tárgyu egyházhatósági rendelkezések (351/1908., 1968/1918 körl. sz.) kiegészitése gyanánt felhivom tiszt. papságomat, első sorban a plébániavezetőket, hogy mielőtt a templomokban, akár az épületen, akár a felszerelésben változtatásokat eszközölnének, arra megfelelő terv csatolásával és a helyszini körülmények leirásával az előirt (1609/1906. körl. sz.) előzetes egyházhatósági engedélyt kikérni el ne mulasszák.

Ugyancsak egyházhatósági előzetes engedélyre van szüksége annak is, aki egyházi felszerelési tárgyakat akar használaton kivül helyezni, becserélni és ujakat beszerezni. Ezzel kapcsolatosan megbizom a ntdő ker. espereseket, hogy hivatalvizsgálataik alkalmával a plébániavezetők eljárását e téren is ellenőrizzék.

648
1928

Irodalmi müvek ajánlása.

1. A Szentföld Magyarországi Biztosságának kiadásában a közelmultban megjelent *P. Zadravecz István*, püspök *„Szentföld"* cimü könyve, amely 2 térképpel és számos, a szöveg közé nyomott képpel ellátva, nemcsak a szent helyeket ismerteti érdekes és eleven leirásokkal, hanem a szentirási vonatkozások következetes kiemelésével a Szentirás alaposabb megértését is előmozdítja. A húsvéti ünnepek küszöbén, midőn felelevenül előttünk Krisztus Urunk kinszenvedésének és halálának emléke, nagyon alkalmas és kedves olvasmány a Szentföldről szóló közelebbi ismertetés. Azért a tanulságos és értékes könyvet melegen ajánlom tisztelendő papságom és a hivek jóakaratu figyelmébe. Megrendelhető a Szentföld Magyarországi Biztosi Hivatalában (Budapest, II. Margit-körut 23. sz.); ára füzve 4 P, kötve 5 P.

2. Most jelentek meg *Nabor F.: Az arany ház* és *Az élet koronája* továbbá *C. Gondlach: Judás és Nikodémus* cimü elbeszélések *Nagy István*, várdombi plébános magyar fordításában. Mind a három könyv nagyon alkalmas iskolai jutalmazásra, amiért is tdő papságom figyelmébe melegen ajánlom. Megrendelhetők a fordítónál; a két első könyv ára egyenként 1 P 60 f, a harmadik 2 P 50 f.

Datum Quinque-Ecclesiis, 28. Februarii, a. 1928.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

Dunántúl Egyetemi Nyomdája, Pécsett.

1928.

IV.

1117
1928

Sacrae Rituum Congregationi sequentia dubia pro opportuna solutione proposita fuerunt, nimirum:

Dubica circa orationem Ssmi Sacramenti in Missa dicendam.

I. „An Oratio Ssmi Sacramenti, extra tempus Orationis XL Horarum dicenda sit in qualibet Missa quae celebratur ad altare, ubi Ssmum Sacramentum statim post Missam exponatur pro publica causa, dummodo Missa vel Commemoratio in Missa occurrens non sit de identico Domini Mysterio?"

II. „An praefata Oratio in eadem Missa, etiam occurrentibus Festis solemnioribus universalis Ecclesiae, recitanda sit semper sub altera conclusione, post Orationes a Rubricis praescriptas et ante Collectas a loci Ordinario imperatas?"

III. „An extra tempus Orationis XL Horarum, perdurante per aliquod tempus extra aliam sacram functionem expositione et adoratione Ssmi Sacramenti pro publica causa in omnibus Missis tam cantatis quam lectis addi debeat Oratio Ssmi Sacramenti, etiam occurrentibus Festis solemnioribus universalis Ecclesiae, dummodo Missa vel commemoratio in Missa occurrens non sit de identico Domini Mysterio, et exceptis Missis quae in Commemoratione Omnium Fidelium Defunctorum celebrentur?"

Et Sacra Rituum Congregatio, audito specialis Commissionis suffragio, omnibus perpensis ita rescribendum censuit

„Affirmative in omnibus, ad mentem Decreti *Romana* seu *Instructio* circa Missas in Oratione XL Horarum celebrandas, diei 27 Aprilis 1927; sed si Oratio Ssmi Sacramenti teneat locum Missae votivae impeditae de Ssmo Sacramento ex Apostolico Indulto concessae vel a loci Ordinario pro re gravi et publica simul, causa praescriptae, dicatur sub unica conclusione cum prima Oratione Missae."

Facta postmodum de his Sanctissimo D. N. Pio Papa XI per infrasciptum Cardinalem Sacrae Rituum Congregationis Praefectum relatione, Sanctitas Sua resolutionem et mentem eiusdem Sacrae Congregationis ratam habuit, probavit et servari mandavit. Die 11 Ianuarii 1928. — A Card. Vico, *Ep. Portuen. et S. Rufinae, S. R. C. Praefectus.* (L. † S.) Angelus Mariani, *Secretarius.*

1118
1928

Utrum peragi sacramentalis confessio possit et s. Communio suscipi a fidelibus, quoties Eucharistia infirmis administretur.

Ab Episcopo Montis Regalis in Pedemonte, fuerunt huic Sacrae Congregationi proposita pro eorum solutione sequentia dubia:

„I. An fideles in montanis pagis habitantes, quoties ad infirmos Sacra Eucharistia deferatur, possint Sacra Synaxi refici in loco sacro, vel etiam, cum agatur de re tam sacra, in loco decenti et honesto qui in itinere exstet, non valentes ea die ecclesiam petere?"

„II. Num S. Communio et Confessionis Sacramentum administrari possint iis, qui in domo infirmi versantur?"

„III. An administrari debeant in enunciatis circumstantiis iis qui aetate sunt provecti vel morbo laborant?"

Emmi ac Rmi Patres Sacrae Congregationis de Disciplina Sacramentorum exquisito duorum Consultorum voto, in plenariis comitiis diei 22 Iulii 1927 re mature perpensa, respondendum censuerunt:

Ad I-um: „Affirmative, ad normam can. 869, iuncto canone 822 §. 4, seu dummodo Ordinarius loci id concedat ad normam cit. praescriptionis, scilicet pro singulis casibus et per modum actus".

Ad II-um et III-um: „Quoad Communionem, provisum in primo; quoad Confessionem, Affirmative, servatis servandis ad normam can. 910 §§ 1, 2, et 909 §§ 1, 2."

Facta vero, die 29 Iulii insequenti, de his omnibus relatione Ssmo Dno Nostro Pio Papae XI, Sanctitas Sua resolutionem Emmorum Patrum adprobare dignata est.

Datum Romae, ex Secretaria Sacrae Congregationis de Disciplina Sacramentorum, die 5 Ianuarii 1928. † M. Card. Lega, *Episc. Tusculan., Praefectus.* (L. † S.) D. Jorio, *Secretarius.*

1119
1928

Communio infirmorum.

In plenariis Comitiis Sacrae Congregationis de Disciplina Sacramentorum habitis die 16 Decembris 1927 in Palatio Apostolico Vaticano, proposito dubio: „An iudex causae iustae et rationabilis, prout ex Codicis iuris canonici canone 847 requiritur, ut Sacra Communio privatim ad infirmos deferatur, sit quilibet sacerdos ministrans vel tantum Ordinarius loci", Emmi ac Rmi Patres, re mature perpensa, respondendum censuerunt: „*Negative* ad primam partem; *Affirmative* ad secundam" addita tamen mente quae sequens est: „Si ex communi experientia et opinione nullum in dioecesi aut in aliquo particulari loco adsit inconveniens pro privata delatione Sacrae Com-

munionis ad infirmos, ab Ordinariis cavendum est ne per regulas nimis praefinitas aut generales praecipientes publicam delationem vel per reservationem sibi factam dandi veniam in singulis casibus deferendi privatim Sacramentum Eucharistiae, praepediatur infirmis solatium Communionis etiam quotidianae."

Quam responsionem SSmus Dominus Noster Pius Pp XI, in audientia diei 19 Decembris 1927, audita relatione ab infrascripto Secretario eiusdem Sacrae Congregationis facta, ratam habere et adprobare benigne dignatus est.

Datum Romae, ex Secretaria Sacrae Congregationis de Disciplina Sacramentorum, die 5 Ianuarii 1928.-M. Card. Lega, *Episc. Tusculan., Praefectus* (L. † S.) D. Jorio, *Secretarius.*

1120
1928

Responsa ad proposita dubia.

Emmi Patres Pontificiae Commissionis ad Codicis canones interpretandos, propositis in plenario coetu quae sequuntur dubiis, respondendum mandarunt ut infra ad singula: *I. De confessione religiosarum.* D. I. Utrum confessio religiosarum peracta extra loca, de quibus in canone 522 et in responso diei 4 Novembris 1920, sit tantum illicita, an etiam invalida. II. An verbum adeat canonis 522 sit ita intelligendum, ut confessarius advocari nequeat per ipsam religiosam ad loca confessionibus mulierum vel religiosarum legitime destinata. R. Ad I. Negative ad primam partem, affirmative ad secundam. Ad II. Negative. *II. De absolutione in periculo mortis.* D. An absolutio in periculo mortis secundum canonem 882 limitetur ad forum internum, an extendatur etiam ad forum externum. R. Affirmative ad primam partem, negative ad secundam. *III. De dispensationibus matrimonialibus.* D. An verba pro casibus occultis canonis 1045. §. 3. intelligenda sint tantum de impedimentis matrimonialibus natura sua et facto occultis, an etiam natura sua publicis et facto occultis. R. Negative ad primam partem, affirmative ad secundam. *IV. De subdelegatione assistendi matrimoniis.* D. I. An vicarius cooperator, qui ad normam canonis 1096 § I a parocho vel loci Ordinario generalem obtinuit delegationem assistendi matrimoniis, alium determinatum sacerdotem subdelegare possit ad assistendum matrimonio determinato. II. An parochus vel loci Ordinarius, qui ad normam canonis 1096 § I sacerdotem determinatum delegaverit ad assistendum matrimonio determinato, possit ei etiam licentiam dare subdelegandi alium sacerdotem determinatum ad assistendum eidem matrimonio. R. Affirmative ad utrumque. Romae, die 28 mensis Decembris 1927.

*

I. De forma celebrationis matrimonii. D. An canon 1098 ita intelligendus sit ut referatur tantum ad physicam parochi vel Ordinarii loci absentiam. R. Affirmative.

II. De matrimoniis mixtis illicitis. D. An canone 1102 § 1 revocata sit facultas, alicubi a S. Sede concessa, passive assistendi matrimoniis mixtis illicitis. R. Affirmative.

Datum Romae, die 10 mensis Martii anno 1928. P. Card. Gasparri, *Praeses.* (L†S). Ioseph Bruno, *Secretarius.*

1121
1928

De competentia in causis matrimonialibus dubia.

Propositis Supremae huic Sacrae Congregationi Sancti Officii sequentibus dubiis: I. Utrum in causis matrimonialibus acatholicus, sive baptizatus sive non baptizatus, actoris partes agere possit. II. Utrum in quibuslibet causis matrimonialibus inter partem catholicam et partem acatholicam, sive baptizatam sive non baptizatam, quocumque modo ad Sanctam Sedem delatis, Suprema Sacra Congregatio Sancti Officii exclusivam habeat competentiam. Feria IV, die 18 Ianuarii 1928 Emmi ac Revmi Dmni Cardinales rebus fidei et morum tutandis praepositi, praehabito RR. DD. Consultorum voto, respondendum decreverunt: Ad I: *Negative,* seu standum Codici I. C., praesertim can. 87. Siquidem autem speciales occurrant rationes ad admittendos acatholicos ut *actores* in huiusmodi causis, recurrendum ad Supremam Sacram Congregationem Sancti Officii in singulis casibus. Ad II: *Affirmative,* habita praesertim ratione can. 247. §. 3., et salvo praescripto can. 1557. §. i., 1°. Et feria V., die 26. eiusdem mensis et anni Ssmus D. N. D. Pius divina Providentia Pp. XI. in audientia R. P. D. Assessori Sancti Officii impertita, relatam Sibi Emmorum Patrum resolutionem approbavit, confirmavit et publicari mandavit. Datum Romae, ex aedibus S. Officii, die 27. Ianuarii 1928. Aloisius Castellano. *Supremae S. C. Sancti Officii Notarius.*

1122
1928

Dubium de repraesentatione Spiritus Sancti sub forma humana.

Proposito Supremae huic Sacrae Congregationi Sancti Officii dubio: „An repraesentari possit Spiritus Sanctus sub forma humana sive cum Patre et Filio sive seorsim.“

Feria IV, die 14 Martii 1928 Emmi ac Rmi Dni Cardinales fidei et moribus tutandis praepositi, praehabito RR. DD. Consultorum voto respondendum decreverunt: Negative.

Et insequenti feria V, die 15 eiusdem mensis et anni, Ssmus D. N. D. Pius divina Providentia Papa XI, in solita audientia R. P. D. Assessori

S. Officii impertita, relatam Sibi Emmorum Patrum responsionem approbavit, confirmavit et publicandam iussit.

Datum Romae, ex aedibus Sancti Officii, die 16 Martii 1928. (L. † S.)

A. Castellano, *Supremae S. C. S. Officii Notarius.*

1123
1928

A nm. magyar püspöki kar egységes állásfoglalása alapján akként rendelkezem, hogy dicsőségesen uralkodó Szentséges Atyánk, XI. Pius Pápa koronázásának évfordulója alkalmából és pedig a megválasztás (február 6) és koronázás (február 12) közé eső vasárnapon székesegyházamban és egyházmegyém minden plébániatemplomában ezentúl ünnepi sz. mise tartassék, amelyre a hatóságok és iskolák is meghivandók.

XI. Pius koronázásának évfordulóján ünnepi sz. mise tartandó.

1124
1928

A magyar püspöki karnak határozatából kifolyólag jelen soraimmal megtiltom tisztelendő papságomnak, hogy bálok és táncmulatságok védnöki tisztét elfogadják és vállalják. E tilalom fennáll akkor is, ha a szóban levő mulatságok valamely jótékony cél érdekében tartatnának. A rendezőségeket erről tapintatosan értesítsék. Ha pedig a rendezőség nevöket az ilyen mulatságok meghivóin megkérdezésük nélkül a védnökök sorában leközölné, utólag is tiltakozzanak e rendelet alapján az ilyen eljárás ellen.

Táncmulatságok védnökségét egyházi személyek nem vállalhatják.

1125
1928

Az 1907. évi V. tc.-ben foglalt új mértéktörvény még a párbérszedés céljaira sem engedi meg az egyházlátogatási okmányokban, illetve díjlevelekben előirt, régi ürmértékek (pozsonyi mérő, véka, icce stb.) további használatát. Hogy tehát a szóban levő, elavult mértékek a használatból kivonhatók legyenek, gondoskodni kell azoknak pontos átszámításáról a mai mértékekre és ezen átszámítás eredményét megfelelő rendeletben közzé kell tenni.

Felhivom azért egyházmegyém tiszt. plébániavezetőit, hogy *mielőbb — f. hó 30-ig* — közöljék, milyen régi és elavult mértékek vannak plébániájuk területén a plébánosi vagy kántori párbérszedéssel kapcsolatosan használatban.

A párbérrendezésnél használatos, elavult ürmértékek sürgősen bejelentendők.

1126
1928

A kiosztott szent olajok ára gyanánt plébániánként 1 P 50 f a plebániatemplomok pénztárainak terhére az Alap. Hivatal befizetési lapjain „Olaj“ jelzéssel mielőbb beküldendő.

Szent olajok ára.

Egyuttal felhivom azon plébániahivatalokat, amelyek még a tavalyi

szent olajok árával tartoznak, hogy a 889/1927. körlevéli szám alatt közölt rendelkezés értelmében 1 P 50 f-t a tavalyi évre is terjesszenek fel az Egyhm. Alap. Hivatalhoz.

1127
1928

Az új tanítói fegyelmi szabályzat kiegészítése.

Az 1926. évben megjelent tanítói fegyelmi szabályzatnak a fegyelmi vétségeket felsoroló 4. §. v. pontjában sajtóhiba van: kimaradt u. i. és ennek folytán beiktatandó ez a két kezdő szó „oktatói és".

1128
1928

Leventék templombajárása.

Ismételten előfordult, hogy a leventeszemlék ideje összeesett az istentiszteletek idejével s emiatt félreértések támadtak. A testnevelési felügyelőségek a maguk hatáskörében mindent megtesznek arra nézve, hogy a leventék templombajárása akadályba ne ütközzék s ezért azt kérik, hogy az egyes községekben tartandó istentiszteletek ideje velük közöltessék. Felhivom azért egyházmegyénk tiszt. plébánia-vezetőit, hogy jelen rendelkezésem kézhezvételétől számitott 2 héten belül jelentsék be, hogy azon vasár- és ünnepnapi istentiszteletek a plébánia-templomban, illetve fióktemplomokban, amelyeken a leventék kötelesek részt venni, hol tartatnak, mikor kezdődnek s meddig tartanak. Bejelentendők azon filiális községek nevei is, amelyeknek leventéi az anyatemplomba, illetve más fiókközség templomába kötelesek menni.

1129
1928

Országos Zarándoklatok Rómába, a Szentföldre stb.

Az Országos Katolikus Szövetség a folyó év folyamán több zarándoklatot rendez a katolikus világ különböző szent helyeire, nevezetesen: Rómába és Loretóba, Lourdesba, a Szentföldre és Lisieuxbe. Eme hivatalos nemzeti zarándoklások részletes tervét az Orsz. Kat. Szövetség külön kis füzetbe lenyomatta és kiadta. Az első zarándoklás Rómába és Loretóba április 29-én indul Budapestről dr. Serédi Jusztinián, biboros, hercegprímás úr vezetése alatt.

A zarándoklatokat azzal ajánlom tiszt. papságom és híveim figyelmébe, hogy azokon tehetségeikhez mérten minél nagyobb számban vegyenek részt, mert a katolikus öntudat és hitbeli meggyőződés elmélyítésére kiválóan alkalmasak. A zarándoklások részletes rendjével és mindennemü felvilágositással készségesen szolgál az Orsz. Kat. Szövetség (Budapest, IV., Ferenciek-tere 7. III. lépcső I. em. 8. ajtó.)

1130
1928

A pécsi „Credo" egyesület f. évi julius 8-án induló zarándoklatot rendez, Szüz Anyánk régi és a katolikus magyarság által is kedvelt és látogatott kegyhelyére, Máriacellbe. A zarándoklat julius 8-án, vasárnap délután indul Pécsről és pénteken délelőtt ugyanoda tér vissza. Részvételi díj II. osztályon 100 P, a III. osztályon 60 pengő. Ebben az összegben benne van az utazás megfelelő kocsiosztályon, az elszállásolás és a teljes ellátás (reggeli, ebéd, vacsora) költsége. Az utirány oda: Barcs-Sopron-Bécs (ott 1 napi tartózkodás), St. Pölten-Máriacell. Vissza: Máriacellből autóbusszal Mürzzuschlagba, innen Semeringen keresztül Wiener-Neustadt, Sopron, Nagykanizsa, Barcs utiránnyal Pécsre. A zarándoklat résztvevőinek sem utlevél, sem vizum nem szükséges. Jelentkezési határidő április 30.

A pécsi „Credo" egyesület máriacelli zarándoklata.

Felkérem tiszt. papságomat, hogy hivják fel *hiveik* figyelmét e zarándoklatra. Bővebb felvilágositást készséggel ad a pécsi „Credo" egyesület vezetősége. (Belvárosi plébánia.)

1131
1928

A magyar katolikus nép legnagyobb társadalmi szervezete, a Katolikus Népszövetség a háború előtt mintegy 320 ezer főnyi tömeget foglalt egybe s ebben a népszervező munkában hozzá nem fogható sikereket mutatott fel. A háborús évek s főleg az azt követő forradalmi idők után több új vállalkozás jött azokra a területekre, amelyeken a Kat. Népszövetség müködött, másrészt a nép elszegényedésével alaposan lecsökkent és megfogyatkozott annak egyébként is gyenge áldozatkészsége kulturális célokra. S mégis, e kedvezőtlen viszonyok mellett is fenn kell tartanunk a Kat. Népszövetséget és meg kell azt erősítenünk épen a nagy katolikus célok érdekében. Annál könnyebb és egyszerűbb ez a munka, mert a Népszövetség szolgálatainak és eszközeinek szüksége és célszerüsége állandó s mert a népet minden ügyes-bajos dolgában eredményesen szolgálja. Szinte nélkülözhetetlen az az agitáció, amelyet a Kat. Népszövetség évenként mintegy 6—700 népgyűlés tartásával és a nagy tömegeket felölelő katolikus napok rendezésével az ország minden részében kifejt. Ébren tartja s gyarapítja a katolikus közéleti tevékenységet s a kat. közélet főkérdéseiben egységesen irányítja, iskolázza a népet.

Kat. Népszövetség ajánlása.

A folyó évtől kezdve, hogy munkásságának súlyát növelje, újra havonként kiadja a nép legszélesebb rétegeiben, a multban oly népszerűvé vált füzeteket. Természetesen az évi tagsági díjat is fel kellett ennek folytán arányosan emelnie, ami a havi füzetek ellenében évi 2 P-t tesz ki, havi

füzetek nélkül ellenben csak naptárral és ingyen jogi és gazdasági tanácsokkal 1 P.

Bizalommal kérem tiszt. papságomat, karolják fel teljes odaadással a Kat. Népszövetség ügyét s vállalva a helyi csoportok vezetését, támogassák annak országos szervezkedését. Az elsenyvedt helyi csoportok újraszervezéséhez készséggel müködik közre a népszövetségi központ. (Budapest, IV. Ferenciek-tere 7.)

1132
1928

Irodalmi művek ajánlása.

A mexikói katolikus üldözés véres eseményeit ismerteti 84 oldalon *Zsámár Jenő S. J.*, „*A mexikói vérfürdő*" c. füzete. A katolikus testvéri együttérzés azt kivánja, hogy ismerjük meg mexikói testvéreink helyzetét és tanúljunk tőlük hősiességet. A legmelegebben ajánlom a füzetet tiszt. papságom és k. híveim figyelmébe. Ára a Szív kiadóhivatalában (Budapest, VIII. Horánszky-u. 18) 80 fillér. Az első kiadás másfél hét alatt elfogyott.

Dr. Horváth Győző, kalocsai felszentelt püspök kiadásában ismét megjelent *Estrade K. J.* francia főadótárnok munkájának magyar fordítása *A Lourdesi Jelenések* címen. A szerző tanuja volt Soubirous boldog Bernadette elragadtatásainak, a csodás forrás felfedezésének és a kegyhely fejlődésének. Az elfogulatlan, becsületes szemtanu közvetlenségével oly részletesen és vonzóan, minden túlzástól menten s mégis annyi melegséggel írja le a lourdesi jelenéseket és a kegyhely fejlődését, hogy ennél érdekesebb, élvezetesebb és épületesebb könyvet Lourdesról nem ismerünk. Megrendelhető „Árpád" könyvkereskedésben Kalocsán. Ára 2 pengő.

Vasárnapi Harangszó címen hangulatos elmélkedés-sorozat látott napvilágot *dr. Hóka Imre* főgimn. hittanár tollából. Megkapóan kedves gondolatokat tartalmaz az egyes vasárnapokra. A most megjelent első kötet az egyházi év első felének vasárnapjait öleli fel. 4 P 50 f árban megrendelhető a szerzőnél. (Budapest, I. Fehérvári-ut 13.)

1183
1928

Templomi illemszabályok.

A veszprémi Egyházmegyei Könyvnyomda az egyházmegyei hatóság jóváhagyásával „Templomi illemszabályok" címmel kemény kartonra alkalmazott nyomtatványt adott ki. A templom falán, vagy a bejáratánál szembetünő helyen kifüggesztve hasznos útmutatásokat ad a híveknek a templomban való viselkedésre. Ára példányonként 80 fill. a kiadónál.

Datum Quinque-Ecclesiis, 18 Aprilis a. 1928.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

1928.

V.

1441
1928

Litteras Eminentissimi Cardinalis Secretarii Status, quibus Augustissimus Pontifex noster, Pius Papa XI. pro oblata cleri populique fidelis Dioecesis nostrae stipe Petriana grates reddi iussit, hic in extenso publico.

Summus Pontifex pro stipe Petriana gratias agit.

„Segretaria Di Stato Di Sua Santita. No. 70253. Dal Vaticano, die 28 Aprilis 1928. Illme ac Revme Domine, Pecuniae summam P. 2816 inter bonos istius dioecesis fideles Petrianae stipis nomine sedulo collectam atque Augusto Pontifici in amoris signum pie nuper oblatam, paterna admodum Is excepit benevolentia. Quae enim Communi Patri auxilia a Christifidelibus offeruntur, eadem in rei catholicae incrementum et in varia caritatis opera per terrarum orbem sustinenda Sanctitas Sua continenter impendit. Ex quo fit, ut ii, qui largitionibus suis Sanctae Sedis necessitati subveniunt, de Ecclesia simul et de hominum societate mereantur. Igitur de hoc caritatis officio sibi praestito Beatissimus Pater debitas grates cum Tibi tum singulis oblatoribus agit et a Deo bonorum copiam vobis precatus, in paternae Suae voluntatis testimonium Apostolicam Benedictionem effuso animo impertitur. Haec tibi referens, ea qua par est obsequentia sum ac permaneo Amplitudini Tuae addictissimus P. Card. Gasparri m. p.“

1442
1928

Plurimi Sodales Religiosi, sive viri, sive mulieres, cupiunt quidem adscribi Pontificio Operi a Propagatione Fidei, ut Indulgentias sibi acquirant et privilegiis fruantur, quibus dictum Opus donatum est a Romanis Pontificibus. Verum cum iidem teneantur voto paupertatis, non habent unde statutam stipem solvant. Quae rerum adiuncta cum infrascriptus Secretarius generalis Romano Pontifici, in audientia diei 11 mensis Ianuarii anni MDCCCCXXVIII, exposuerit, Beatissimus Pater haec benignissime indulgere dignatus est:

De religiosorum sodalium adscriptione Pontificio Operi declaratio.

a) Sodales Religiosi, sive viri, sive mulieres, Ordinum illorum vel Congregationum, quorum quarumve aliquot membra in locis Missionum ad evangelizandos infideles operam rite conferunt, omnibus favoribus pro adscriptis Pontificio Operi concessis frui poterunt, dummodo quotidie statutas

preces recitaverint, idest semel *Pater* et *Ave*, addita invocatione *Sancte Francisce Xaveri, ora pro nobis.*

b) Sodales vero ceterorum Ordinum vel Congregationum, ut iisdem favoribus frui possint, et ipsi dictas preces recitare tenebuntur, et insuper domus religiosa, in qua degunt, aliquam eleemosynam Pontificio Operi quotannis conferre debebit pro Dei amore atque animarum.

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis de Propaganda Fide, die 1 Februarii 1928. — Joseph Nogara, Secretarius generalis.

1443
1928

Decretum de consociatione vulgo „Amici Israel" abolenda.

Cum Supremae huius Sacrae Congregationis Sancti Officii iudicio subiecta sint natura et finis consociationis, cui nomen „Amici Israel" nec non libellus, qui *Pax super Israel* inscribitur, a moderatoribus consociationis idcirco editus et longe lateque diffusus ut eius indoles ac methodus publice innotescerent, Emmi Patres, fidei et moribus tutandis praepositi, laudabile prae primis agnoverunt in ea propositum exhortandi christifideles ut Deum orent et adlaborent pro Israelitarum ad Regnum Christi conversione. Neque mirum si, hunc unice finem attendentes, ab initio consociationi illi non solum plures fideles atque sacerdotes, sed etiam non pauci Episcopi et DD. Cardinales adhaeserunt. Ecclesia enim catholica pro populo iudaico, qui divinarum usque ad Iesum Christum promissionum depositarius fuit, non obstante subsequente eius obcaecatione, immo huius ipsius obcaecationis causa, semper orare consuevit. Qua caritate permota quemadmodum omnes invidias ac simultates inter populos reprobat, ita vel maxime damnat odium adversus populum olim a Deo electum, odium nempe illud, quod vulgo „antisemitismi" nomine nunc significari solet. Attamen, animadvertentes et considerantes consociationem „Amici Israel" deinde rationem, agendi inivisse ac loquendi a sensu ecclesiae, a mente SS. Patrum et ab ipsa sacra Liturgia abhorrentem, Emmi Patres, praehabito RR. DD. Consultorum voto, in Congregatione plenaria Feria IV, 21 Martii 1928, habita, consociationem „Amici Israel" abolendam esse decreverunt et de facto abolitam declararunt, atque praeceperunt ne quis in posterum audeat libros seu libellos scribere vel edere, qui huiusmodi erroneis inceptis quomodocumque faveant.

Et insequenti Feria V, die 22 eiusdem mensis et anni, Ssmus D. N. D. Pius divina Providentia Pp. XI, in solita audientia R. P. D. Assessori S. Officii impertita, relatam sibi Emmorum Patrum resolutionem approbavit et publicandam iussit.

Datum Romae, ex aedibus Sancti Officii, die 25 Martii 1928. (L. † S.) A Castellano, Supremae S. C. S. Officii Notarius.

1444
1928

Pluries relatum est Sacrae Congregationi pro Ecclesia Orientali quosdam qui Orientales se profitentur, aut etiam, falso nomine exhibito, ad Clerum orientalem se pertinere dictitant, huc et illuc per Italiae dioeceses et exteras regiones pervagari, pecuniam colligendo vel et Missarum eleemosynas expostulando. Monitum.

Iidem, quo facilius bonam fidem aliorum decipiant, solent quidem exhibere scripta et documenta, — quandoque photographias, — quae sibi prodita a Praelatis asserunt; quaeque vero aut apocrypha inveniuntur, aut ad alium finem obtenta.

Sacra itaque Congregatio pro Ecclesia Orientali declarat ac monet neminem a se facultatem habere pecuniae emendicandae nec non stipes Missarum colligendi; et ad tantam audaciam compescendam, et potissimum ad tutandam dignitatem et bonam famam Orientalium, praesertim sacerdotum, rursus urgere satagit locorum Ordinarios ut advigilent, ne parochi, religiosarum domorum Superiores, ipsique fideles ab hisce pecuniae collectoribus decipiantur, neque eos recipiant, neve, eo vel minus, Missas celebrandas illis tradant, graviter onerata conscientia pro Missarum satisfactione.

1445
1928

Julius Fetter, parochus in Vajszló ob infirmiorem valetudinem et corporis obesitatem ad laborandum omnino ineptus inde a 1. die Maii a. c. votis cleri dioecesani et accedente Capitulo nostro Cathedrali inter sacerdotes pensionatos ordinarios susceptus est. Pensio.

Christophorus Vörös, parochus Kánya-ensis gravi nervorum morbo correptus munere suo ulterius fungi atque quodlibet praestare servitium minime valens rudedonari petiit. Cum tamen nulla inter rudedonatos existat vacantia, eundem a districtu Értény-ensi commendatum cum consensu Capituli Ecclesiae Cathedralis, dum inter pensionatos ordinarios suscipi poterit, pensione extraordinaria inde a die 17. Maii a. c. provisi.

1446
1928

Pro beneficiis parochialibus Kánya et Vajszló ob rudedonationem pastorum vacantibus concursum usque 1. Julii a. c. duraturum indico. Dicta beneficia assequi cupientes, in quantum in examine prosynodali approbati sint, velint recursus suos Fundui Religionis, qua patrono inscribendos, usque praefatum terminum mihi submittere. Concursus pro parochiis: Kánya et Vajszló.

1447
1928

Felvétel a papnevelő-intézetbe.

A pécsi egyházmegye kötelékébe lépni szándékozó ifjak felvételi vizsgálata folyó évi június hó 30-án és július hó 1-én fog a pécsi papnevelő-intézetben megtartatni.

A pályázó — legalább négy gimnáziumi osztályt végzett — ifjak a felvételre keresztlevelükkel (állami anyakönyvi kivonat nem elég), utolsó évi bizonyítványukkal, az illetékes plébánostól és hittanártól kiállított erkölcsi bizonyítvánnyal f. évi június hó 30-án a délelőtti órákban jelentkezzenek a papnevelő-intézet aligazgatójánál, aki őket a szükséges utasításokkal el fogja látni. Az orvosi vizsgálatot az intézeti orvos teljesíti. A felvételi vizsgálat július hó 1-én d. e. 10 órakor a papnevelő-intézet dísztermében fog megejtetni. Megfelelő bizonyítvány és orvosi vélemény mellett azok, akik a német és horvát nyelvet is beszélik előnyben részesülnek.

A felvételi vizsgálat ideje alatt azok, akik ebbeli szándékukat a papnevelő-intézet aligazgatójánál előre bejelentik, ingyenes szállást és ellátást nyerhetnek.

1448
1928

Az egyházi alkalmazottak kötelező betegségi és baleseti biztosítása tárgyában rendelkezés.

Az 1927. XXI. t. c. 1. §-nak 16. pontja értelmében betegségi biztosításra kötelezettek a törvényesen bevett és a törvényesen elismert vallásfelekezet által fenntartott vagy kezelt intézmények, intézetek, vállalatok és üzemek; a 18. pont szerint pedig az egyesületek és társulatok, az alapok és alapítványok. Ezek a törvényszakaszok a m. kir. népjóléti miniszter úr 1154. eln. b.-1928. sz. rendelkezése szerint úgy értelmezendők, hogy a szoros értelemben vett egyházi hatóságok és hivatalok alkalmazottai (pl. egyházmegyei vagy plébánia hivatalok alkalmazottai) tekintet nélkül arra, hogy lelkészek-e vagy világiak, általában nem esnek biztosítási kötelezettség alá. Ebben a minőségükben tehát nem kötelezettek a biztosításra a segédlelkészek sem, még ha egyházi javadalmuk nincs is. Az egyházak által fenntartott, vagy kezelt intézmények, intézetek, vállalatok és üzemek alkalmazottai azonban általában a kötelező biztosítás hatálya alatt állnak, kivéve az egyházi javadalommal ellátott lelkészeket és a szerzeteseket. Így tehát biztosításra kötelezettek pl. az egyházak által fenntartott iskolák, papnevelő-intézetek, árvaházak, stb. lelkészi, vagy világi minőségü, nem egyházi javadalmas, vagy szerzetes alkalmazottai. A biztosítási kötelezettség nem terjed ki a nem állami tanszemélyzet országos nyugdíjintézetének kötelékébe tartozó azon alkalmazottakra, akik betegség esetében illetményeiket legalább 6 hónapon át kapják (1927. XXI. t. c. 7. §. 1. bekezdése), valamint azokra

a tisztviselői és hasonló minőségben foglalkoztatott alkalmazottakra sem, akiknek javadalmazása évi 3600 pengő, illetőleg havi 300 pengő összeget meghalad. (1927. évi XXI. t. c. 3. §.) Azoknak az egyházi javadalmat nem élvező lelkészeknek biztosítási kötelezettsége, akik illetményeiket nem egyházi forrásból kapják, akkor áll fenn, ha olyan intézmény keretében teljesítenek szolgálatot, amely az 1927. évi XXI. t. c. 1. §-a értelmében (fentidézett 16. és 18. pont) biztosítási kötelezettség alá esik. A biztosítási kötelezettség alól általában mentesülnek az államnak, a törvényhatóságoknak és a községeknek hivatalaiban, valamint az általuk fenntartott vagy kezelt intézményekben vagy intézetekben (pl. az iskolákban) foglalkozó azon alkalmazottak, akik betegség esetén illetményeiket legalább 6 hónapon át megkapják.

A most ismertetett módon a biztosítási kötelezettség fennáll abban az esetben is, ha munkavállalás csak átmenetileg ideiglenesen vagy kisegítésképen történik, s ezt a kötelezettséget nem érinti az, hogy a javadalmazás készpénzből, vagy természetben adott egyéb szolgáltatásokból, vagy mindkét nemű szolgáltatásból áll-e.

A hivatkozott törvény 5. §-a értelmében betegségi biztosításra kötelezettek nemre, korra, állampolgárságra és a javadalmazás nagyságára való tekintet nélkül a háztartási alkalmazottak, akik a háztartásban vagy a család körében javadalmazás fejében rendszeresen és munkaerejüket egészben vagy túlnyomó részben igénylő személyes szolgálatokat teljesítenek (házvezetőnők, házicselédek, nevelők, társalkodók, felolvasók, ápolók, magánkocsisok, háziszolgák, portások, stb.) A házmesterekre és gazdasági cselédekre azonban nem terjed ki a betegség elleni biztosítási kötelezettség. Nem terjed ki továbbá a törvényesen bevett és a törvényesen elismert vallásfelekezetek lelkészeire és mindkét nemű szerzetesrendek tagjaira. Kivétetnek e szabály alól azok a lelkészek, akik egyházi javadalom hiányában javadalmazás fejében egyéb szolgálatokat teljesítenek (hitoktatók, tanárok, stb.). De ez a kivétel is csak abban az esetben áll fenn, ha betegség esetén illetményeiket munkaadójuktól legalább hat hónapon át nem kapják meg. A betegségi biztosítási kötelezettség csak a szolgálat tartamára terjed ki: szabadság, munkaszünet miatt stb. a betegségi biztosítási kötelezettség nem szünik meg. A biztosított javadalmazásába számít: a fizetés, a bér, a napibér, a lakáspénz, a működési és drágasági pótlék, a túlóra, vagy bárminő más illetmény: a jutalom, a jutalék, a munkaviszonyból származó minden készpénz, úgyszintén minden természetben kapott járandóság s végül a személyek változó szolgáltatásaiból (borravaló, stb.) származó bevétel. A betegségi biztosítási bejelentést az illetékes kerületi biztosító pénztárnál kell megtenni s ugyanott fizetendő a biztosított után kirótt biztosítási járu-

lék, amelynek kulcsát mindenkor rendeletileg állapítja meg a miniszter, oly módon, hogy — ha a járulékokat a tényleges javadalmazás alapján fizetik — azok a biztosított tényleges javadalmazásának 7%-át, ha pedig napibérosztályok szerint fizetik, a biztosított napibérének 6%-át meg nem haladhatják. A háztartási alkalmazottaknál a járulék maximuma tényleges javadalmazásuk 3·5%-át, illetőleg átlagos napibérük 3%-át meg nem haladhatja. Betegségi biztosításra kötelezettek után a járulékokat az esedékesség időpontjában a munkaadó köteles utólag befizetni; késedelmes fizetés esetén a késedelem minden megkezdett hónapjára a hátralékos járulék 2%-át kell késedelmi pótlék fejében befizetni. A munkaadó a biztosítási kötelezettség alapján őt terhelő járulék felét a biztosításra kötelezettnek javadalmazásából levonhatja, de a biztosítottól követelhető járulékrészt csak a javadalmazást követő két fizetés esedékessége alkalmával vonhatja le; ennél később esedékessé vált javadalmazásból a lejárt időre vonatkozó járulék fejében semmit sem szabad levonni. A betegségi biztosítási járulékokért, pótjárulékokért egyesületeknél, intézeteknél részvénytársaságoknál, szövetkezeteknél és társulatoknál a vezetőség egyetemlegesen felelős. A biztosított egyén betegsége esetében orvosi gyógykezelésben, gyógyszer - ellátásban, gyógyfürdőkben, gyógyvizekben és a szükséges gyógyászati segédeszközökben ingyenesen részesül: ugyanezen kedvezményekre jogosultak a vele közös háztartásban élő családtagok is (családtagoknak tekintendő a biztosítottnak házastársa, törvényes, házasságon kivül született, örökbefogadott gyermeke, mostohagyermeke, szülője, nagyszülője és testvére, ha biztosított saját háztartásában eltartja őket.) Segélyezésre a feleség minden esetben, a gyermek, az unoka és a testvér 16-ik életévének betöltéséig, a férj, a szülő és a nagyszülő pedig 60-ik életévének betöltésétől kezdve igényjogosult. Feleséggel egyenlő feltételekben és mértékben igényjogosult az a nő is, aki feleség hiányában a biztosított háztartását vezeti.

Az 1927. évi XXI. t.-c. 55. §-a értelmében baleset-biztosításra kötelezettek azok a fentebb megnevezett személyek, akik betegség elleni biztosítás kötelezettsége alatt állanak. A baleset-biztosítási járulék a munkaadót terheli.

A gyógyszer-kiszolgáltatás, orvosnak igénybevétele, kórházba, klinikára s gyógyfürdőkre való beutalás módozatait az 1927. évi XXI. t. c. részletesen tartalmazza és bármely esetben az illetékes országos vagy kerületi munkásbiztosító intézet ad felvilágosítást. A törvény 1928. évi január hó 1-én lépett joghatályba s minden munkaadó köteles a biztosítás alá eső alkalmazottait az illetékes munkásbiztosító intézetnél bejelenteni. A bejelentés elmulasztása pénzbírságot von maga után.

1449
1928

Felhivom lelkipásztorkodó papságom figyelmét „A Keresztény Szeretet Orsz. Gyermekvédő Művé“-re, amely nemes célkitüzéssel és az evangeliumból merített lelkülettel dolgozik az elhagyott gyermekek megmentésén. Az egyházmegyei fióknak az élén Perr Viktor, emericanumi igazgató áll. Felszólítom a plébániahivatalok tiszt. vezetőit, tegyenek eleget az erre vonatkozólag már megjelent egyházhatósági rendelkezéseknek, küldjék be pontosan jelentéseiket és minden lehető módon támogassák anyagilag és erkölcsileg az említett, pártfogásra igazán érdemes Művet. (L. 3608/1913, 570/1922 és 2664/1922. körl. sz. a.)

A Kereszt. Szeretet Orsz. Gyermekvédő Műve ügyében rendelkezés.

1450
1928

A Move budapesti székházában egy pedálos, 2 manuálos, 10 változatos, a pécsi Angster-cég által átépitett orgona azonnal és olcsón eladó. Érdeklődni lehet a Move orsz. elnökségénél, illetőleg vitéz Mándoky Sándor ügyvezető elnöknél (Budapest VI. Podmaniczky-u. 45.) Az orgona ugyanott a délelőtti órákban bármikor megtekinthető és megegyezés esetén azonnal elszállítható. A kedvező alkalmi vételt az érdekelt plébániavezetők figyelmébe ajánlom.

Orgona kisebb templomok részére.

1451
1928

Ismételten felmerült már a kérdés, hogy a *tanitói lakás után a házadót ki köteles viselni.* E tekintetben a törvény akként rendelkezik, hogy a házadó a házbirtokot közvetlenül terheli és annak tényleges birtokosa által fizetendő. Tényleges birtokosnak pedig a tulajdonos, illetőleg haszonélvezet esetén a haszonélvezőt kell tekinteni. Ez utóbbi törvényhelyet sok helyütt akként magyarázzák, hogy a tanító haszonélvezőnek tekintendő és ő köteles a tanitói lakás után a házadót fizetni. E kétséget eloszlatta a 20000-1927. P. M. számu rendelet 67. §-ához füzött végrehajtási utasítás, mely utolsó bekezdésében ekként rendelkezik: „*Az egyházközség épületében lévő tanitói lakás után járó házadó a tanitótól nem követelhető, hanem csak az egyházközségtől.*“

Házadó a tanitói lakás után.

1452
1928

A vajszlói plébániához tartozó kémesi hivek belügyminiszteri és egyházhatósági engedélyt kaptak arra, hogy templomépités céljaira gyűjthessenek.

Mivel a másvallásuak közé beékelt katolikus hivek szegény sorban vannak és a maguk erejéből az Isten házát megépiteni nem képesek, kérelmüket tiszt. papságom és kedves hiveim jóindulatába ajánlom. Kész-

Gyüjtés az építendő kémesi templomra.

séggel megengedem azt is, hogy ahol a templom anyagi ellátottsága ezt megengedi, egy vasárnap perselypénze e célra átengedtessék. A gyűjtés eredménye „Kémes“ jelzéssel az egyhm. alap hivatal csekklapján küldendő be.

1493
1928

Adományok a gombai rk. templom építésére.

A Pest megye területén fekvő és a váci egyházmegyéhez tartozó Gomba község katolikus lakossága régi vágyát szeretné megvalósítani: az Úrnak hajlékot, vallásos lelkületének templomot kíván építeni. Azért a templomépítő bizottság — élén a belügyminiszter urral — kérelemmel fordult egyházmegyénk plébániavezetőihez, hogy segítsék őket céljuk elérésében. A magam részéről szívesen ajánlom kérésüket tiszt. papságom megértő és áldozatos jóindulatába.

1494
1928

Felvétel az Americanumba.

Az Emericanum pécsi püspöki középiskolai fiunevelőintézet (internátus) néhány helye az 1928/29. tanévre meg fog üresedni. Pályázhatnak elsősorban pécsegyházmegyei illetőségü róm. kat. szülők oly fiugyermekük felvételéért, akik a következő tanévben Pécs valamelyik középiskolájában (humanisztikus, vagy reálgimnáziumban, főreáliskolában, tanítóképzőben, polgári-, v. kereskedelmi iskolában) fogják tanulmányaikat végezni. Az első ízben folyamodók részére az ellátási díj havi 70.— pengő; ez alól kivétel csak nagyon indokolt és méltánylást érdemlő esetben és csak igen korlátolt számban adható. Akik már másodízben folyamodnak és az előző évben úgy a tanulmányi előmenetelre, mint magaviseletre nézve mindenben megfeleltek, szegénységi bizonyítvány alapján havi 10—30 pengős kedvezményben részesülhetnek. A kedvezmények megadásánál figyelembe jönnek: a tanulmányi előmenetel (hogy t. i. az iskolai bizonyítvány alapján az emericanumi növendékekre nézve megállapítandó rangsorban hányadik helyre osztható be), a szülők anyagi helyzete és gyermekeik, illetve szülői házon kívül taníttatott gyermekeik száma. Az internátusra vonatkozó tájékoztatót és a pályázathoz szükséges nyomtatványokat egy levelezőlapon való megkeresésre megküldi az Emericanum igazgatósága (Pécs, Deák-utca 8. szám). Tájékoztató kérhető május 30-ig, a folyamodvány beküldésének határideje június 15. Mivel hely csak korlátolt számban áll rendelkezésre, folyamodó pedig sok szokott lenni és a kérvények a beérkezés sorrendjében bíráltatnak el, azért ajánlatos a mielőbbi folyamodás.

Datum Quinque-Ecclesiis, 16. Maii, a. 1928.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

1928.

VI.

2102
1928

Sacrae Rituum Congregationi sequens dubium pro opportuna solutione propositum fuit, nimirum: Dubium circa orationem SS. Sacramenti in Missa Sabb. S.

„An in Missa Sabbati Sancti addenda sit oratio Ssmi Sacramenti, si statim post Missam fiat in eodem altari expositio Ss. Eucharistiae pro oratione XL Horarum seu pro publica causa?“

Et Sacra eadem Congregatio, audito specialis Commissionis suffragio, omnibus perpensis, rescribendum censuit: „*Affirmative,* ad normam Decretorum Sacrae Rituum Congregationis dierum 27 Aprilis 1927 et 11 Februarii 1928“. Atque ita rescripsit ac declaravit, die 8 Junii 1928.

† A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae, *S. R. C. Praefectus.*
(L. † S.) Angelus Mariani, *Secretarius.*

2103
1928

Deo favente proximam visitationem canonicam in districtu Szekszárd, Tolna et Dunaföldvár sequenti ordine instituam sacramentumque s. Confirmationis distribuam: Ordo Visitationis Canon. et S. Confirmationis.

12.	Septembris	Báta	21.	Septembris	Fadd
13.	„	Bátaszék	22.	„	Kistengelic
14.	„	Várdomb	23.	„	Kajdacs
15.	„	Decs	24.	„	Németkér
16.	„	Szekszárd-ujv.	25.	„	Paks
17.	„	Sióagárd	26.	„	Dunakömlőd
18.	„	Harc	27.	„	Dunaföldvár civ. int.
19.	„	Mözs	28.	„	Dunaföldvár civ. ext.
20.	„	Tolna	29.	„	Bölcske

2104
1928

Statuto in litt. circul. sub nro 1652/1925. edito conformiter examina prosynodalia anno currenti diebus 4. et 5., examina vero neopresbyterorum diebus 6. et 7. Septembris in aedibus Seminarii iuxta ordinem praescrip- Examina prosynodalia et neosacerdotum.

tum servabuntur. Omnes igitur ad examina dicta obligatos hisce provoco, ut semet Officio dioecesano tempestive insinuent adnotando, an ex materia integra, an vero ex parte, prout sub nro 4652/1909. in litt. circ. concessum est, examen prosynodale subire velint.

2105
1928

Ordinatio.

Die 29. Junii a. c. in Cathedrali Ecclesia Nostra Quinque-Ecclesiensi per impositionem manuum mearum ad sacrum Presbyteratus ordinem promoti sunt sequentes Diaconi Dioecesani: *Josephus Bencze, Josephus Franz, Ludovicus Melke, Alexander Nádosi, Franciscus Náray, Julius Petheő, Josephus Wolf.*

2106
1928

Dr. Josephus Wurster, vicarius gen. eppalis.

Cura et sollicitudo pro salute animarum, item pro negotiis dioecesanis urget Nos, ut canone Codicis 366. innixi vicarium generalem idoneum in administrationem Episcopatus advocemus, qui Nobis impeditis vice Nostra in regimine Dioecesis sat amplae fungeretur.

Cum autem ad hoc grave munus Illmum ac Rssmum D. *Drem Josephum Wurster*, praelatum S. S. et praepositum maiorem Cathedralis Ecclesiae Nostrae doctrina, pietate indefessa industria, longaevaque experientia commendatum habeamus, Eundem in partem laborum Nostrorum adsciscere decrevimus. Ipsum igitur vicarium Nostrum generalem creavimus, constituimus et nominavimus dantes atque concedentes Eidem omnia iura, privilegia et facultates, quae vicario generali iuxta ss. canones, conciliorum et rescriptorum apostolicorum decreta, receptasque almae Nostrae Dioecesis consuetudines vi officii competunt, exceptis solummodo iis, quae ex iure mandatum nostrum speciale requirunt.

Quae cum venerabili Clero Dioecesano cunctisque, ad quos horum scientia pertinet, tenore praesentium significamus, speramus fore, ut omnes et singuli iurisdictioni Nostrae subiecti ipsum tamquam Vicarium Nostrum Generalem recognoscant et suscipiant, Eidemque propter Deum et conscientiam, uti par est, reverentiam et obsequium semper exhibeant.

2107
1928

Dr. Ludovicus Szilvek, Officialis Tribunalis Dioecesani.

Vigore canonis Codicis Juris Can. 1573. Dr. Josephum Wurster, prael. SS., praepositum maiorem Vicarium Nostrum Generalem constituendo a munere Officialis Tribunalis Dioecesani relevavimus et Ill. ac Rssmum D. *Dr. Ludovicum Szilvek* prael. S. S. domest., Canonicum Lectorem Cathedralis Ecclesiae Nostrae, etc. Officialem eiusdem Tribunalis constituimus.

2108
1928

In concursu die 1. Julii a. c. habito sequentes admissi sunt in Seminarium Nostrum alumni: pro II. a. theol. *Paulus Juhász;* pro I. a. theol. *Stephanus Bátai, Ladislaus Bőzinger, Stephanus Miklósi;* pro VI. cl. gymn. *Teodorus Blikhardt, Simon Gründner, Vendelinus Reining, Adamus Schiszler,* pro V. cl. *Tiburtius Akantisz, Josephus Dlusztusch, Antonius Gergely, Adamus Hoffmann, Colomannus Jobbágy, Franciscus Kiss, Joannes Pohli, Stephanus Tretykó.* Novi alumni Seminarii.

2109
1928

Joannes Iványi dr. capell. int. S. Sanct., notarius Tribunalis Nostri altissima resolutione Gubernatoris Hungariae nominatus est professor publicus extraordinarius studii Biblici Vet. Testamenti in facultate theologica Universitatis Budapestinensis. Personalia.

Stephanus Palkó, parochus Regöly-ensis a munere notarii distr. Simontornya-ensis erga preces proprias relevatus est et in eodem munere *Stephanus Cserti* insp. schol., par. in Ozora constitutus est.

Carolus Erdélyi, abbas tit., canonicus hon., vadiaconus em., parochus renunc. Donji-Miholjac-ensis nominatus est parochus in Vajszló. *Mathias Weyer* admin. ad int. in Gödre nominatus et investitus est parochus ibidem. *Joannes Cserta* coop. in Felsőireg qua admin. ad int. in Kánya translatus est.

Josephus Sárváry admin. ad int. in Vajszló, factus est cooperator ibidem. *Ernestus Ollop,* praefectus in Instituto „Emericanum" in munere cooperatoris in Szentlőrinc translatus est.

Colomannus Keleti capellanus localis et docens in schol. elem. in Hidja e Dioecesi Sabariensi in nostram susceptus est. *Antonius Pittesser* e Dioecesi Sabariensi ad interim in Dioecesim nostram susceptus et qua cooperator in Felsőireg missus est.

Josephus Nyáry cooperator in Szentlőrinc a munere eodem relevatus atque in ordinem S. Pauli dimissus est.

Cooperatores translati sunt: *Joannes Bacsó* e Himesháza ad Mözs, *Ernestus Belázy* e Püspöklak ad Rácmecske, *Josephus Sziegl* e Nagynyárád ad Majs.

Neomystae missi sunt: *Josephus Bencze* in Szászvár, *Josephus Franz* in Himesháza, *Ludovicus Melke* in Mozsgó, *Alexander Nádosi* in Abaliget, *Franciscus Náray* in Kurd, *Julius Petheő* in Nagynyárád, *Josephus Wolf* in Püspöklak.

2110
1928

Enciklika Jézus Sz. Szívének megengesztelésére.

Még a mult hó folyamán széjjelküldettem egyházmegyénk minden plébániahivatalához Szentséges Atyánknak az Úr Jézus szentséges Szívét mindenki részéről megillető engesztelésről szóló és „*Miserentissimus Deus*", kezdetü apostoli körlevelét, hogy azt tiszt. papságom junius hó legközelebbi vasárnapján híveinek felolvashassa, megmagyarázza és a körlevél végén lévő engesztelő imát ezentúl minden évben Jézus Szentséges Szívének ünnepén, az első pénteki és a Jézus Sz. Szíve tiszteletére végzett egyéb közös ájtatosságok alkalmával elmondhassa.

Az engesztelő imát a plébániák részére külön lenyomatban is csatolom.

Szentséges Atyánk ezen rendelkezése értelmében a Szent Szív ünnepe ezentúl dupl. I. cl. cum octava gyanánt lesz megtartandó. Ha az engesztelő imádság a kitett Oltáriszentség előtt Jézus Sz. Szívének litániájával együtt végeztetik, azok a jelenlevők, akik a sz. gyónás és áldozáshoz járultak, teljes búcsút nyerhetnek. (A. A. S. 1928. p. 207.)

Alább közlöm az engesztelő imádságnak hiteles német szövegét:

„Süssester Jesus, dessen überschwängliche Liebe zu uns Menschen mit soviel Gleichgültigkeit, Nachlässigkeit, Verachtung und Undank vergolten wird, siehe, wir werfen uns hier vor deinem Altare nieder, um die sträfliche Kälte der Menschen und die Unbilden, die sie deinem liebevollsten Herzen allenthalben zufügen, durch einen besonderen Ehrenerweis wieder gut zu machen.

Eingedenk jedoch, dass auch wir einst zur Zahl dieser Unwürdigen gehörten, und durchdrungen von heissem Reueschmerz, erflehen wir vor allem deine Barmherzigkeit für uns selber. Wir sind bereit, nicht nur unsere eigenen Sünden durch freiwillige Busse zu sühnen, sondern auch die Sünden jener, die weit vom Wege des Heiles abirren, die, in Unglauben verstockt, dir als Hirt und Führer nicht folgen wollen, oder ihre Taufgelübde treulos missachten und das süsse Joch deines Gesetzes zu tragen sich weigern.

Wir nehmen uns fest vor, alle diese beklagenswerten Vergehen zu sühnen, insbesondere aber wollen wir gutmachen: alle Unehrbarkeit und Unsittlichkeit im Leben und Treiben, wodurch soviele unschuldige Seelen ins Verderben gezogen werden, die Entheiligung der Sonn-und Feiertage, die abscheulichen Fluchworte gegen dich und deine Heiligen, die Beschimpfungen deines Stellvertreters und des Priesterstandes, ferner die Entweihung des Sakramentes deiner göttlichen Liebe durch Nachlässigkeit oder schänd-

liche Sakrilegien, endlich die öffentlichen Vergehen der Völker, die sich den Rechten und Lehren der von dir gestifteten Kirche widersetzen.

O könnten wir doch diese Sünden mit unserem Blute tilgen! Um indess für die Verletzung deiner göttlichen Ehre einigermassen Ersatz zu leisten, opfern wir dir jene Genugtuung auf, die du selber einst am Kreuze dem Vater dargebracht hast und noch täglich auf den Altären zu erneuern fortfährst, in Vereinigung mit der Genugtuung deiner jungfräulichen Mutter, aller lieben Heiligen und frommen Christgläubigen. Ernstlich geloben wir, die Sünden, die wir und andere begangen haben, sowie die Vernachlässigung deiner grossen Liebe durch Festigkeit im Glauben, Reinheit im Lebenswandel und vollkommene Beobachtung des evangelischen Gesetzes, besonders des Gebotes der Liebe, wieder gut zu machen, soviel wir mit dem Beistand deiner Gnade vermögen. Auch wollen wir uns nach Kräften bemühen, in Zukunft alle Beleidigungen von dir fern zu halten und möglichst viele Menschen zu deiner Nachfolge zu bewegen.

Wir bitten dich, o gütigster Jesus, du wollest durch die Fürsprache und Sühne der allerseligsten Jungfrau Maria dieses freie Angebot unseres Ehrenersatzes wohlgefällig aufnehmen und uns durch die grosse Gnade der Beharrlichkeit in der treuen Hingabe an deinen Dienst bewahren, bis wir endlich alle zu jenem Vaterlande gelangen, wo du mit dem Vater und dem heiligen Geiste lebst und regierst, Gott von Ewigkeit zu Ewigkeit. Amen.“ (A. A. S. p. 185 et s.)

2111
1928

XI. Pius Pápa a női atletikáról.

Abból az alkalomból, hogy Rómában nemzeti női tornaversenyt rendeztek, a Szentatya Pompili bíboroshoz intézett levél alakjában fejezte ki aggodalmát, amely a női sport túltengését látva, atyai szivét eltölti. Miután nálunk sem hiányzanak hasonló törekvések, tanulság kedvéért közlöm a Szentatya levelét.

„Mint helynökünkhöz Rómában, mely a kereszténység központja, s egyben a mi püspöki székhelyünk is, szükségesnek találjuk néhány szót intézni Önhöz, a Giovani italiane (olasz leányok) „Első nemzeti női tornaversenye” tárgyában, amely ugyanitt fog megtartatni május 4., 5. és 6. napján, Szűz Mária különös tiszteletének szentelt hónap küszöbén.

Mély fájdalommal tesszük ezt; de komoly megfontolás és buzgó ima után úgy érezzük, hogy ezt cselekedve, apostoli tisztünkkel járó szent kötelességet teljesítünk, melyet a lelkeknek legfőbb pásztora és Ura, aki felettünk itélkezik, bízott reánk; Róma püspökének kötelességét, aki szent

Péternek mindenkori utódja, a püspökök és az egész világon élő hívek püspökének kötelességét.

Mind az egyik, mind a másik minőségünkben szavaink, fájdalom, csak panaszszavak lehetnek.

Valóban Rómának püspöke nem teheti, hogy panaszszavát fel ne emelje, midőn itt a katolikusok szent fővárosában, a kereszténység huszadik századában, az az érzület és gyengéd figyelem, mely finom tapintatosságot követel a fiatal nővel és leánnyal szemben, annyira megfogyatkozott, amennyire nem sülyedt még a pogány Rómában sem, amely erkölcsi tekintetben nagyon lezüllött, midőn a legyőzött Görögország nyilvános játékait és meztelen testgyakorlati versenyeit elfogadta és meghonosította, de a természetes jóizlés követelte fizikai és erkölcsi rend sértetlen fenntartása érdekében kizárta azokból a fiatal nőt, akit egyébként még a sokkal züllöttebb erkölcsü Görögország sok városa is kizárt azokból. Valóban nem szükséges fejtegetni és még csak általánosságban sem emlékezetbe idézni ennek indító okait.

Többször fejtegették már azokat; atyák, anyák, tanítók, akiket nem tévesztettek meg túlzó és hamis elméletek vagy indítóokok, melyek a helyes és józan nevelési elvektől igen távol esnek, mély belátással felismerik és mintegy ösztönszerűleg megérzik, értékelik azokat, élvezik azok szépségét és természetfeletti becsét mindannyian, kiket segít és megvilágosít az a sensus Christi, az a krisztusi érzék, amely a keresztény lélek-nek lelke, azért mondjuk mi is a prófétával: Propter Sion non tacebo et propter Jerusalem non quiescam, Sionért nem hallgatok és Jeruzsálemért nem nyugszom. (Iz. 62. 1.)

A püspököknek és az egész világ hívőinek püspöke sohasem feledkezhetik meg arról s különösen ilyen körülmények között nem, aminők a mostaniak, hogy ő az első őr azok közül, kiket az Isten az új Jeruzsálem őreiül rendelt, akikről írva van (Iz. 62. 6), hogy egész nap és egész éjjel nem hallgatnak sohasem. Tota die et tota nocte in perpetuum non tacebunt. Valóban az egész világ hívői megszégyenülnének és megzavarodnának, ha azt vennék észre, hogy mi hallgatunk, mikor szemeink előtt történik olyasvalami, ami ellen nem oly régen felemelték szavukat a mi helyeslésünk és bátorításunk mellett a főpásztorok.

Már pedig ezek a főpásztorok, a mi Tisztelendő Testvéreink, a mi hallgatásunkban lelkiismeretüket kinosan érintő okot találhatnának a kételyre, hogy a mi érzelmeink és itéletünk velük szemben megváltoztak. Igaz ugyan, hogy itt nem akarják ismételni azokat a merész túlzásokat vagy jobban mondva azokat az izléstelenségeket, melyek máshol felpana-

szoltattak és erre nézve reményt nyújtanak azok az óvó rendszabályok és kioktatások, amelyeket a felelős rendezők a legutolsó órában kiadtak; de a dolgok természete és lényege mégis csak ugyanaz marad, különösen, ha tekintetbe vesszük a helyi és történelmi előzmények szülte súlyosbító körülményeket, még mindig fennmarad az éles ellentét a nőnevelés sajátos és kényes követelményeivel szemben, melyeket figyelmen kívül hagyni nem lehet, ha ez a nevelés keresztény nevelés akar lenni, aminőnek lennie kell.

Nem kell azt gondolni, hogy ez a nevelés kizárja vagy kevésbbé értékeli mindazt, ami a testnek, a lélek legnemesebb eszközének, a kedves bájosságot, az ügyességet, az igazán egészséges fejlődést és az erőt adja. Csakhogy tekintetbe kell venni a kellő módot, időt, helyet és el kell kerülni mindent, ami nem egyeztethető össze a szemérmes tartózkodással és illedelemmel, amely az erénynek annyira kiváló ékessége és védőpajzsa. És száműzve legyen minden hiúság és nyerseség. Ha a nőnek fel kell emelnie kezét, azt kivánjuk és kérjük, hogy az csak az ima és jótékonyság végzésére történjék.

Bővebben és már előbb szóltunk volna Önnek Bíboros Úr erről a kiválóan fontos tárgyról, ha az előkészületek végleges eredményéről előbb szerezhettünk volna tudomást.

Hogy ily rövid és futólagos észrevételekre kellett szoritkoznunk, ennek kényszerítő oka az idő rövidségében rejlik. Ezekkel együtt szivünkből küldjük Önnek, minden jónak zálogául apostoli áldásunkat.

Szent József oltalma ünnepének nyolcada alatt Szent Athanáz napján (május 2.) 1928. *Pius Pápa.*"

2112
1928

Eucharisztikus világkongresszus Sydney-ben.

A 28-ik eucharisztikus világkongresszus ez évben Ausztrália nagy városában Sydney-ben fog szeptember 6—9. napjaiban megtartatni. A rendezőséget nyilván az a szándék vezérli, hogy miután Európában, Ázsiában (Jeruzsálemben) és Amerikában (Montreal és Chicago) már volt világkongresszus, a másik két világrész is bemutathassa hódolatát az Eucharisztiában közöttünk tartózkodó királynak. Azért ez évben Ausztráliát, a két év mulva következő kongresszus színhelyéül pedig Afrikát választották. Az utóbbi Karthagóban tartandó kongresszus egyúttal a nagy tanító Sz. Ágoston emlékének is fog adózni halálának másfélezeréves (430) megülése alkalmából.

A sydney-i kongresszuson tőlünk magyaroktól csak alig néhányan vehetnek részt. Azonban ezt az alkalmat használjuk fel arra, hogy híveinkkel mi is bemutassuk hódolatunkat a legméltóságosabb Oltáriszentség előtt. A rendezőbizottság az egész világra felhívást bocsátott ki, hogy szeptember

9-én, amikor Sydneyben az ünnepélyes körmenet fog tartatni, mindenhol közös áldozásokkal és ünnepélyes körmenetekkel ünnepeljünk. Ennek megfelelően megengedem, hogy mindenütt ünnepélyes eucharisztikus körmenet tartassék, akár a szent misével kapcsolatban, akár délután egy órai szentségimádással és búzdítsuk híveinket, hogy az nap minél nagyobb számban járuljanak a szentáldozáshoz.

2113
1928

Lelkigyakorlatok a budapesti „Manresa"-ban.

Tudomásvétel és az érdekeltek tájékoztatása céljából közlöm tiszt. papságommal, hogy a június 24-én megnyílt „Manresa" Jézus Szive lelkigyakorlatos házban a f. é. augusztus havában a következő lelkigyakorlatok lesznek:

Augusztus 3—9-ig: papok ötnapos lelkigyakorlata.

Augusztus 10—14-ig: világi urak.

Augusztus 17—24-ig: kongregációs hét. 18—19-én tanácskozások, 20-án este papok és világi urak számára külön lelkigyakorlatok.

Augusztus 27—31-ig: papok.

A lelkigyakorlat az először jelzett nap estéjén kezdődik. Lakás és ellátás 3½ napra felnőtteknek 18 P, ifjaknak 15 P. Jelentkezni kell: Házfőnökség, Budapest, VIII. Mária-utca 25.

2114
1928

A végrendelet nélkül elhalt papsághagyatéki tárgyalásáról miniszt. rendelet.

A magy. kir. igazságügyminiszter és magy. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 25 000/1928 I. M. sz. alatt a végrendelet nélkül elhalt alsóbbrendü katolikus papok hagyatéka tárgyában az 1904. évi T. 107/15. sz. rendeletet módosító rendeletet adták ki.

A rendelet kiadását az örökösödési eljárásról alkotott 1894 évi XVI t-c.-et módosító 1927 évi IV. t-c. tette szükségessé, amely törvénycikknek, valamint annak végrehajtása tárgyában kibocsájtott 11.000/1928. I. M. sz. rendeletnek alsóbbrendű papságomat érdeklő pontozatait az alábbiakban közlöm:

Az 1927. évi IV. t-c. lényegesen módositja az 1894. évi XVI. t.-c. rendelkezéseit és pedig annyiban, hogy a kir. járásbiróságok tehermentesítése céljából a halálesetfelvételeket nem a kir. járásbirósághoz, hanem a kir. közjegyzőhöz rendeli beterjeszteni, aki a hagyaték letárgyalásáig a halálesetet felvevő és leltározó közegekkel közvetlenül rendelkezik, a végrendeletet rendszerint kihirdeti, a hagyatékot letárgyalja és csak annak letárgyalása után terjeszti be az iratokat a kir. járásbirósághoz.

Végrendelet nélkül elhalt alsóbbrendü katolikus papok hagyatékát hivatalból kell leltározni és pedig elsősorban az arra hivatott és a községi (városi) elöljáróság által megbízott közegek tartoznak azt elvégezni, a felek kérelmére azonban a kir. közjegyző közvetlenül is megbízható a leltározással.

Az örökösödési eljárásra, ahol egy közjegyző van, az illető, amely község területén azonban több kir. közjegyző volna illetékes, az a kir. közjegyző hivatott, aki az elhalálozás hónapjában a hagyatéki ügyekben eljár. Mihelyt az így illetékes közjegyző a halálesetfelvételi ívet megkapja, hirdetményt bocsájt ki, amelyben felhívja az elhalt alsóbbrendü katholikus papok hitelezőit, hogy követeléseiket a hirdetményben kitűzött határidő alatt nála jelentsék be.

Az anyagi jogszabályokat sem az 1927. évi IV. t.-c., sem az annak végrehajtása tárgyában kibocsájtott miniszteri rendelet nem változtatja meg.

2115
1928

A magy kir. pénzügyminiszternek 73.834/1928. számú rendelete az egyes magánjogi pénztartozások átértékeléséről szóló 1928. évi XII. t.-c. 20—27. §-aiba az élet- és járadékbiztositási szerződésen alapuló pénztartozások tekintetében felvett rendelkezések folytán a szerződő felek (biztositottak, kedvezményezettek) részéről teendő bejelentések tárgyában.

Életbiztosítási kötvények tárgyában p. ü. min. rendelet.

Addig is, mig az egyes magánjogi pénztartozások átértékeléséről szóló 1928:XII. t.-c. 22., 23. és 27. §-ában kapott felhatalmazás alapján a törvény biztositásügyi rendelkezéseinek végrehajtása tárgyában kiadandó rendelet közzétehető, az igazságügyminiszterrel egyetértve a következőket rendelem.

1. §. A biztositó magánvállalatoknak az 1928. évi XII, t.-c. 22. §-ában kimondott átruházási kötelezettségét a törvény 20. §-a, a törvény életbelépésekor állandóan Magyarország területén lakó feleikkel 1922. évi január hó 1. napja előtt kötött élet- és járadék biztositási szerződésekre állapitja meg. A vállalatok azonban a háboru és a békeszerződés következtében előállott helyzet folytán számos biztositottról nem tudják megállapitani, vajjon azok a törvény hatálybalépésének idejében állandóan Magyarország területén laknak-e. Ezenkivül pedig épen a korona értékcsökkenése folytán a szerződő felek nagy tömege dijfizetési köttelezettségének éveken át nem tett eleget s mivel a biztositó vállalatok nem tudhatták azt, hogy a törvény rendelkezései azokra a biztositottakra is ki fognak terjedni, melyekre 1922. január hó 1-e óta dijfizetés nem történt, a kötvényfeltételeknek megfelelőleg ezeket a szerződéseket nyilvántartásukból esetleg törölték.

Mindezekre tekintettel állandóan Magyarország területén lakó minden olyan biztositottnak (szerződő félnek, kedvezményezettnek), akinek a törvény 20. §-ában felsorolt valamely biztositó magánvállalattal 1922. évi január hó 1-e előtt kötött, magyar törvényes értékben teljesitendő élet-, járadék- vagy másnemü személyi biztositási szerződése (kötvénye) van, saját érdeke, hogy a kötvényt kiállitó vállalatnál, illetőleg annál a vállalatnál, amelyre szerződése időközben átruháztatott, a jelen rendelet közzétételétől számitott három hónapon belül bejelentést tegyen.

2. §. Állandóan Magyarország területén lakó annak a biztositottnak (szerződő félnek), aki szerződését magyar törvényes értékben olyan biztositó magánvállalattal kötötte meg, amelynek belföldön van ugyan képviselete, de maga a szerződés a külföldi vállalat központi intézeténél, vagy bármely külföldi fiókjánál tett ajánlata alapján jött létre, abban az esetben, ha szerződését a Biztositó vállalatok állami felügyelő hatóságára kivánja átruháztatni, mielőbb az érdekelt külföldi vállalatnak ahhoz a szervéhez kell fordulnia, melynél biztositási ajánlatát benyujtotta, mivel a törvény 20. §-ának 3. pontja

szerint az ily külföldi vállalat csak a jogosult fél hozzájárulásával ruházhatja át a biztositási szerződést.

3. §. A törvény 20. §-ának utolsó bekezdése értelmében olyan szerződés esetében, mely szerint biztositási összeg fejében hadikölcsön kötvényt kell kiszolgáltatni, a törvény rendelkezései nem nyernek alkalmazást. E szerződések alapján tehát ezekről a biztositásokról a feleknek nem kell bejelentést tenniök.

4. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1928. évi május hó 25-én. A miniszter helyett: *dr. Vargha Imre*, s. k., államtitkár.

2116
1928

A pécsi szülészeti és nőgyógyászati poliklinika.

Készséges örömmel közlöm dr. Scipiades Elemér egyetemi tanár, a pécsi Erzsébet Tudományegyetem szülő- és nőbeteg klinika nagynevű igazgatójának megkeresésére tiszt. papságommal és általa érdekelt híveimmel, hogy a pécsi Erzsébet Tudományegyetem szülő- és nőbeteg klinikájának orvosai és mentőautója — pusztán a benzin- és olajköltség megtérítése ellenében — éjjel vagy nappal díjmentesen állnak rendelkezésre Pécs és Baranya megye területén levő minden szegény szülőnőnek, vagy a klinikára való beszállítást igénylő minden szegény nőbetegnek. A szóban levő klinikát telefonon egyszerűen csak „szülészet" néven kell felhívni.

A szenvedő anyák és a születendő magyar gyermekek érdekében kifejtendő ezen önzetlen és áldozatos felkínálkozásra hívják fel a tiszt. lelkészek híveik figyelmét és szükség esetén legyenek maguk is — a klinika megkeresésével és más úton-módon is érdekelt híveik segítségére.

2117
1928

Gyűjtés az Agonia bazilika főoltárképére.

Az Olajfák hegyén, a getsemani kertben azt a szent sziklát, melyre az Úr Jézus véres verejtéke hullott, Nagy Konstantin császár díszes bazilikával jelölte meg. Az utána következő idők viharaiban ismételten lerombolták ellenséges pogány hordák ezt a szentélyt, de a Szentföldnek hűséges őrzői, a ferencrendiek kiásták ősi alapjait és a világ nemzeteinek hozzájárulásával ismét felépítették az „Agonia" bazilikát.

A mult évben lennjárt zarándokaink közbenjárására nekünk magyaroknak az a nagy megtiszteltetés jutott osztályrészül. hogy a bazilika legfőbb díszét, a főoltár mozaikképét csináltathatjuk meg. A hatalmas 7 m magas és 6 m széles mozaikkép, melynek tervezetét, mint magyar festőművész munkáját, a Nemzeti Ujság egyik vasárnapi képes melléklete nemrégiben bemutatta, ennek a helynek megrendítő eseményét ábrázolja, amint az Úr Jézus véres verejtékét hullatva imádkozik. A mozaik kirakás költsége

30.000 pengőt tesznek ki. Kívánatos, hogy ezt az összeget mihamarább összeadjuk, mert a kép felállításáért sok más nemzet is versengett és csak azért jutott nekünk a feladat, mert a mozaikkép felállítását néhány hónapon belül vállaltuk.

Azért szeretettel hívom fel tiszt. papságomat és kedves híveimet hogy adakozzanak jó szívvel minél többet e sz. célra. A gyűjtés eredményét és az adományokat a következő címre kell küldeni: Szentföldi Kommisszárius Iroda Budapest, II. Margit-körút 23. Ferencrendi zárda. Az adakozók évente 30.000 sz. mise áldásaiban részesülnek, melyeket a ferencrendiek a szentsírnál mindennap, a kálvárián pedig minden pénteken mutatnak be a jótevőkért.

2118
1928

Gyűjtés a Nagydorogon építendő kápolnára.

A kajdacsi plébániához tartozó Nagydorog fiókközség katolikus lakósainak száma napról-napra növekszik és már meghaladja az ezeret. Ennek ellenére a hivek lelki szükségleteinek még a minimumához sem juthatnak hozzá, mert hiányzik az alkalmas hely, ahol a szent áldozatban és szentségekben részesülhetnének és az Isten igéjét hallgathatnák. A lelki nyomoruság és az élő vizek utáni szomjúság most arra ösztönözte őket, hogy ezt az égető kérdést valahogy megoldják és templomépitésre határozták el magukat.

A katolikus lakosság azonban annyira szegény, hogy a maga erejéből teljesen képtelen lesz a szép terv keresztülvitelére. A nagydorogi templom ügyét tehát különös módon ajánlom tiszt. papságom figyelmébe és kérem, kövessenek el mindent, hogy a más felekezetektől ugyis nagyon veszélyeztetett hivők mielőbb hozzájuthassanak a forráshoz, ahol szomjazó lelküket felüdithetik és megerősithetik. Szives adományokat hálás köszönettel vesz a kajdacsi plébániahivatal.

2119
1928

Zarándoklat Máriazell-be.

A Nemzeti Ujság nagyszabásu zarándoklatot tervez Máriazell-be. Elviszi a magyar katolikusok jelentkező csapatát a csodatevő Szűzanya kegyhelyére, hogy ünnepélyesen könyöröghessen hazánk sorsának jobbrafordulásáért.

Indulás f. é. augusztus 24-én este a keleti pályaudvarról 21 óra 24 perckor. Érkezés Bécsen keresztül augusztus 25-én. Visszatérés augusztus 29-én d. u. Részvételi dij 110 P. Vasuti igazolvánnyal rendelkező köztisztviselőknek Hegyeshalomtól oda és vissza 85 P. Vasutasoknak 62 P.

Ezen összegekben utlevél, vizum, lakás elsőrendü szállodákban teljes ellátással bent foglaltatik. Bővebb felvilágositást szivesen ad a Nemzeti Ujság pénztára (Budapest, V. Honvéd-u. 10. I. em.)

2120
1928

Irodalmi művek ajánlása.

1. A kir. magyar egyetemi nyomda (Budapest, Muzeum-körút 6), hogy a nagy Pázmány Péternek az egyetemi nyomda kiadásában megjelent összes műveit illetékes kezekbe juttassa, kedvező fizetési feltételeket állapított meg a magyar kat. papság részére. A nyolc folio kötetből álló latin nyelvü művek ára félbőrkötésben 280 pengő, a kilenc kötetes magyar nyelvü művek ára ugyanolyan kiállitásban 320 pengő. A vételár három évi időtartam alatt bármily részletben is törleszthető.

2. *P. König Kelemen: „Alverna felé"* cimü és 272/1928. körlev. szám alatt ismertetett munkájának II. kötete is megjelent. Ezt a kötetet is azok a kiváló tulajdonságok ékesitik és ajánlják, amelyeket az első kötetről elmondhattunk. Kapható a Kapisztrán Nyomdában, Vácott.

3. *Dr. Hóka Imre: Vasárnapi harangszó* cimü elmélkedéseinek II. kötete is megjelent. Pünkösdtől advent I. vasárnapjáig minden vasárnapra hangulatos és választékos nyelven irt elmélkedéseket tartalmaz.

4. *Dr. Kucsera Ferenc,* a proletárdiktatura alatt vértanu-halált halt, szentendrei segédlelkész emlékezetére arcképével diszitett emléklap jelent meg *dr. Sulyok Kálmán* tollából. Az ifjuság vallásos és hazafias szellemének a kimagasló példa által való serkentésére nagyon alkalmas lévén, terjesztését szivesen ajánlom. Ára drb-ként 20 f.

5. Nagyon kedves legendaszerü elbeszélés jelent meg *Nagy István,* várdombi plébános fordításában. Cime: *Brey H. József, Dávid fia, a hűséges.* Hívő családoknak hasznos és kellemes olvasmány, azért tdő papságom különös figyelmébe ajánlom. Ára a szerzőnél fűzve 2 pengő 20 fillér, kötve 3 pengő 80 fillér.

Datum Quinque-Ecclesiis, 16. Jul., a 1928.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

Egyetemi Nyomda, Pécs. 8200

1928.

VII.

2711
1928

Quam laeto animi sensu fideles universi canonizationem Sanctae Teresiae a Jesu Infante exceperint, divulgata per orbem devotio manifeste demonstrat, cum vel apud ipsas infidelium dissitas regiones Carmelitis Virgo promissum rosarum imbrem e caelo dimittere non praetermiserit. Qua de causa, innumeri Sacrorum Antistites maiores percipi posse fructus in dominica vinea persenserunt, si Sancta Teresia a Jesu Infante, quae maximo flagrabat ardore et zelo dilatandae fidei, cuiusque miraculosos in paganis plagis effectus omnes norunt, caelestis Patrona omnium Missionariorum, in quibusvis Missionibus laborantium declaretur; et ideo Sanctissimo Domino Nostro Pio Papae XI collectas undique preces humillime obtulerunt ut communibus votis suprema Apostolica sanctio accederet. Sanctitas porro Sua, referente infrascripto Domino Cardinali Sacrae Rituum Congregationi Praefecto, postulationibus Antistitum ingenti numero oblatis benignissime obsecundans, declarare dignata es *Sanctam Teresiam ab Infante Jesu, peculiarem Missionariorum omnium, sive virorum sive mulierum, necnon Missionum in toto orbe exsistentium Patronam aeque principalem cum S. Francisco Xaverio,* cum omnibus iuribus et privilegiis liturgicis, quae huic titulo conveniunt. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Die 14 Decembris 1927. † A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae, *S. R. C. Praefectus.* — L. †. S. — Angelus Mariani, *Secretarius.*

S. Teresia a Jesu Inf. declaratur Patrona Missionum et Missionariorum.

2712
1928

Ad vitandam documentorum ecclesiasticorum dispersionem, quae non sine gravi detrimento, praesentibus rerum circumstantiis in Russia permanentibus facilius accidere posset, Pontificia Commissio pro Russia, approbante Ssmo Domino Nostro Pio, divina Providentia Papa XI, haec statuit: Donec aliter provisum fuerit, notificationes omnes, ad normam canonum 470 § 2, 576 § 2, 798, 1011 et 1103 § 2, parocho baptismi faciendae, si parochia baptismi inter fines Russiacae ditionis exsistat, ab iis qui ad id iure tenentur, ad hanc unam Pontificiam Commissionem transmittantur.

Decretum S. C. pro Ecclesia Orientali de notificationibus pro Russis.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus. Datum Romae, ex Secretaria Pontificiae Commissionis pro Russia, die 13 Julii 1928. L. † S. A. Card. Sincero, *Praeses*. Carolus Margotti, *Secretarius*.

2713
1928

Dubium de libris Gabrielis d' Annunzio.

Proposito Supremae huic Sacrae Congregationi Sancti Officii dubio: „An praeter omnes fabulas amatorias, omnia opera dramatica et librum „*Prose scelte*" Gabrielis d' Annunzio Decreto 8 Maii 1911 proscripta, etiam reliqua eiusdem generis opera *(tragedie, commedie, misteri, romanzi, novelle, poesie)* fidei et morum offensiva, scripta vel edita post supradictum Decretum, habenda sint eodem modo prohibita"?

Feria IV. die 27 Junii 1928. Emi ac Revmi DD. Cardinales fidei et moribus tutandis praepositi, praehabito RR. DD. Consultorum voto, respondendum decreverunt: *Affirmative*, atque responsionem istam in Indicem librorum prohibitorum inserendam mandarunt.

Et insequenti Feria V, die 28 eiusdem mensis et anni Ssmus D. N. D. Pius Divina Prov. Pp. XI in solita audientia Assessori S. Officii impertita, relatam sibi Emorum Patrum resolutionem approbavit, confirmavit et publicandam iussit. Datum Romae, ex aedibus S. Officii, die 30 Junii 1928. Aloisius Castellano, *Supremae S. C. S. Off. Notarius*.

2714
1928

Defuncti confratres.

Die 18. Julii a. c. *Josephus Halvax* abbas tit., emeritus v.-a.-diac. et parochus Mágocs-ensis, senior cleri Dioecesis, sacerdos bis jubilaris anno aetatis suae 86-o, sacerdotii vero 64-o post graves dolores sacramentis rite refectus obdormivit in Domino in Mohács. Anno 1842. natus, a. 1864. presbyter ordinatus, per 19 annos munere cooperatoris functus, ab a. 1883. parochum egit in Németkér. A. 1887. in eodem munere ad Mágocs translatus, mox a. 1906. v.-a.-d. eiusdem nominis distr. factus est. A. 1914. assessor consistorialis nominatus, a. vero 1917. abbatia tit. de Madocsa est ornatus. A. 1919. pensionem petiit et accepit. Alacrem animum laboremque diuturnum servi sui Deus venerandae aetatis gratia donare dignatus est. Rara nobilitate animi ita enituit, ut usque ad ultimum halitum omnibus, qui eum noverunt, semper dilectus esset.

Franciscus Reiner em. v.-a.-diac. distr., parochus antea Somberekensis in statu quietis die 25. Julii a. c., aetatis suae 60-o, sacerdotii vero 36-o anno, post diuturnam infirmitatem sacramentis moribundorum iterato pie confortatus e vivis decessit Quinque-Ecclesiis. Anno 1892. sacerdos

ordinatus, ab a. 1897. administr., deinde a. 1899. par. nominatus est in Bár. Quo in munere a. 1906. ad Somberek translatus annis 1918-26. laudabiliter egit vicearchidiaconum in distr. Mohács. Demum a. 1927. rudedonatus est. Omnibus cognitus erat qua bonus pastor animarum.

Animas confratrum denatorum consuetis trium sacrorum suffragiis, piisque ad aram precibus ven. clero enixe commendo. R. i. p.!

2715
1928

Per mortem Josephi Halvax t. abbatis, parochi rudedonati Mágocsensis et Francisci Reiner v.-a.-diaconi, parochi emeriti Somberek-ensis vacantiae in numero pensionatorum exortae sunt. Sacerdotes dioecesanos, qui in statum quietis recedere cupiunt, praesentibus provoco, ut recursus suos statutis instituti pensionalis dioec. conformiter exarandos usque 10. Octobris a. c. nobis exhibeant. Pensio.

2716
1928

Pro beneficiis parochialibus Kisszékely et Lippó liberae collationis Episcopalis ob translationem pastorum vacantibus usque 1. Novembris a. c. concursum hisce indico. Dictis beneficiis potiri cupientes, in examine prosynodali approbati velint suos recursus usque dictum terminum mihi exhibere. Concursus pro parochiis Kisszékely et Lippó.

2717
1928

Diebus 4. et 5. Septembris a. c. examen prosynodale subierant et ad sexennium approbati sunt: *Vincentius Habel et Joannes Vizi,* cui etiam praemium Królianum adiudicatum est. Examen prosynodale.

2718
1928

Andreas Mózes, parochus in Kisszékely translatus et investitus est par. ad Kánya. *Joannes Cserta*, adm. in Kánya parochus Miszla-ensis factus est et investitus. *Dr. Josepho Farkas*, archiv. eppali commissum est munus notarii Trib. ad int. Personalia.

Administratores translati sunt: *Adamus Jung* e Miszla ad Lippó, *Ferdinandus Than* e Lippó ad Versend, *Colomannus Vaszary* e Kistengelic ad Mánfa. Item administratores nominati sunt: *Benjamin Csáky* catech. Quinque-Eccl. in Kisszékely, *Stephanus Szolga* coop. Mohács-ensis in Kistengelic et *Petrus Mayerhof* prof. relig. in gymn. Bonyhád-ensi in Szajk.

In munere cooperatoris missi sunt: *Antonius Reil* hucusque adm. in Szajk ad Majs et *Josephus Lickert*, vicarius Somberek-ensis ad Bátaszék,

Stephanus Papp coop. Tolna-ensis factus est vicarius in Tamási. Catechetae ad Quinque-Ecclesias nominati sunt: *Colomannus Keleti* in servitium dioecesis susceptus et *Franciscus Mayer* coop. Bakóca-ensis. *Ludovicus Kránitz* adm. Mánfa-ensis prof. rel. est nominatus ad gymn. Bonyhád-ensem.

Cooperatores translati sunt: *Gabriel Schultz* e Bátaszék ad Mohács, *Antonius Pittesser* e Felsőireg ad Tolna, *Franciscus Németh* e Tamási ad Felsőireg, *Josephus Fürész* e Cikó ad Bakóca, *Valentinus Pintz* e Rácpetre ad Somberek, *Stephanus Szakály* e Kajdacs ad Tolna, *Alexander Nádosi* ex Abaliget ad Kajdacs.

2719
1928

Nemzeti eucharistikus kongresszus Budapesten.

Folyó évi VI. számu körlevelemben megemlékeztem a Sydneyben szeptember 6—9. napjain lefolyt eucharistikus világkongresszusról és felhívtam tisztelendő papságomat, hogy szeptember 9-ét minden plébánián az Eucharistia különös ünnepévé avassák. Ha széttekintünk a Világegyháznak minden nemzetet felölelő, hatalmas birodalmán, örömmel tapasztaljuk, hogy az emberek szívében mind mélyebb gyökeret ver a legmélt. Oltáriszentség iránt való tisztelet, szeretet és odaadás. Ezt olvassuk a külföldi egyházi folyóiratokban, ezt bizonyítják az impozáns theophorikus körmenetek és a gyakori szent áldozás örvendetes, rohamos terjedése. A hivek tömegei mindenütt ráeszméltek, hogy a lélek nemesebb igényeit és szükségleteit csak a minden kegyelemnek forrása elégítheti ki, hogy csak ez gyógyíthatja meg a sebeket, amelyeket a legutóbbi évtízedek borzalmai az emberi lelkeken ütöttek.

Nem kell mondanunk, hogy fájdalomtól vérző, szenvedő lélek közöttünk, magyarok közt is van elég. Ha tehát ezeket a szerencsétleneket meg akarjuk gyógyítani, oda kell őket vezetnünk, ahol gyógyító írt találhatnak sebeikre, enyhűlést fájdalmukra: az eucharistikus Úr Jézushoz.

Ez a gondolat indította az Orsz. Kat. Szövetség vezetőségét arra, hogy az idei XX. jubiláris Országos Katolikus Nagygyüléssel kapcsolatban folyó évi október 5—9. napjain Budapesten, Nemzeti Eucharistikus Kongresszust rendezzen, amelynek célja a legmélt. Oltáriszentség iránt való tiszteletnek és szerető odaadásnak népünk körében leendő minél nagyobbfoku elmélyítése lesz. Tekintettel a kongresszusnak fontosságára, felhívom egyházmegyém tiszt. lelkipásztorait, hogy az eucharistikus kongresszusig tartó idő alatt *szentbeszédeikben ismételten hívják fel hiveik figyelmét az országos kongresszusra,* ismertessék előttük annak jelentőségét és *őket a kongresszuson minél nagyobb számban leendő részvételre, illetve október 7-én a szent áldozáshoz való járulásra buzdítsák.* A vidéki plébániák vezetői levelezőlapon *jelentsék be folyó hó 25-ig a kongresszuson résztvenni szándékozó hiveiket* az egyházmegyei

központi előkészítő bizottság ezzel megbizott szervének, a pécsbelvárosi plébániahivatalnak, hogy *az egyházmegyei hiveknek az országos körmenetben külön csoportban* való részvételéről a gondoskodás megtörténhessék. Október 7-én a nagy theophorikus körmenet napján *az ünnepi szent misét szentségkitétellel végezzék, a szentbeszéd a legmélt. Oltáriszentségről szóljon* a nemzeti eucharistikus kongresszussal kapcsolatban, *s ahol ez különös nehézségbe nem ütközik, délután szentséges körmenet tartassék.* Végül elrendelem, hogy a kongresszus megnyitását megelőző napon, *október 4-én* az esti harangozás után *egy negyed óráig, október 7-én* pedig délután 4—5 óra között — amikor a fővárosban az Oltáriszentség diadalmenete lesz — *egyházmegyém valamennyi templomában zúgjanak a harangok.*

2720
1928

Papi lelkigyakorlatok.

Az idei szünidő folyamán tartott első közös papi lelkigyakorlaton velem együtt résztvettek: Bereczk János, Blandl György, Braun István, Cselenkó János, Csokonay Béla, Dőry László dr., Dreher Arnold, Fent Gyula, Frühwirth Géza, Gartner Elek, Gebauer Miklós dr., Jozgits János dr., Jung Ádám, Kapossy Iván, Kápolnai Zsigmond dr., Koch Gyula, Kovács Kálmán, Kővágó Péter dr., Kristóf József, Magyar Béla, Marton Sándor, Mosgai Sándor, Mozolányi István, Nagy István, Perr Viktor, Polgár János, Rajczi János, Rausz Alajos, Romaisz Ferenc, Schäfer József, Schmeller József, Sebő Pál, Szolga István, Szommer Gyula, Szücs József, Takács István, Tolnai Bertalan, Varga Kálmán.

A második lelkigyakorlaton résztvettek: Bacsó János, Beck Lajos, Berlákovich János, Botz József, Bőbel János, Bräutigam Ferenc, Csarmasz István, Eberhardt József, Fehérváry Ferenc, Fehérváry József, Fényes Antal, Fülöp István, Gábor Pál, Hegedüs László, Herger Nándor, Horváth Lajos, Igaz Béla dr., Keleti Kálmán, Keller Vílmos, Kondits Lajos, Magosföldi Péter, Márovics Ferenc, Molnár József, Müller József, Petrovits Ede, Pintz Bálint, Reif József, Reil Antal, Rudolf Mátyás, Schlachter Ferenc, Sebestyén Ferenc, Szentkirályi István, Taksonyi János, Thán Nándor, Tóth Emil, Trinn János, Vucskits Imre.

2721
1928

Új misék és officiumok.

Szentséges Atyánk a szent évben szentté avatott *lisieux-i szent Teréznek* ünnepére (október 3.) új szent misét és officiumot engedélyezett, *Vianney szent János* (augusztus 9.) és *Eudes szent János* (augusztus 19.) miséjének és officiumának végzését pedig az egész egyházban kötelezővé tette.

Az officiumokat és miseformulákat egyházmegyém minden plébániájának és minden papjának megküldettem, a miseformulákat azzal, hogy a misekönyvekbe a megfelelő helyeken beragasztassanak.

A miseformulák ára gyanánt (á 30 f) 90 f, az officiumok ellenében pedig (á 35 f) 1·05 P az egyházmegyei alapitványi hivatal csekklapján „Miss. Off.“ jelzéssel folyó évi szeptember hó végeig beküldendő.

2722
1928

A brixeni papi betegsegélyző egyesület.

A régi görzi, most brixeni St. Josef-Priesterverein, amely 50 esztendős fennállása óta, Ica-ban, az adriai tenger partján, Merano-ban, Bolzano-Gries ózondus vidékén és legújabban Badgasteinben Ausztria regényes, magasfekvésű légfürdőjében nagy költséggel üdülő szanatoriumokat létesített apácák vezetése mellett, áldásos jótéteményekben részesíti a katolikus papságot nemzetségre való tekintet nélkül, midőn alkalmat és módot nyujt neki, hogy az említett házakban a szünidőben vagy évközben is üdülhessen, egészségét ápolhassa, vagy gyengélkedésében gyógykezelést kereshessen. Azon paptársak, akik az egyesület rendes (évi díj 5 P), vagy alapító, illetve élethossziglani (egyszersmindenkorra 35 P) tagjai közé lépnek, kedvezményes és olcsó fizetési feltételek mellett vehetik igénybe a szanatoriumot. A szünidőben a házakat a papság részére tartják fenn. Az év többi részében világiak, nők is nyerhetnek felvételt, ha ebbeli szándékukat az illetők plébánosa, vagy más ismerős pap ajánlja. Azért, mikor egyházmegyém tiszt. papságának figyelmébe és pártfogásába ajánlom az egyesület áldásos intézményeit, egyben felhívom, hogy ezen szanatoriumokat alkalom adtán hiveiknek is ajánlják. A központi vezetőség Brixenben székel, az egyesület tagjai közé a meranoi Filipinum titkári hivatalánál lehet jelentkezni (Sekretariat im Filipinum, Merano, Olaszország.) Az egyes házakba való felvételért pedig legalkalmasabb azok apáca-főnöknőjéhez fordulni, aki a szükséges felvilágosításokat is megadja.

2723
1928

Ujonnan épülő templom ajtainak mikénti elhelyezésére figyelmeztetés.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr folyó évi augusztus hó 2-án 58.690/1828. I. ü. o. sz. a. megküldötte a Magyar Tüzoltószövetségnek az újonnan épülő templomok ajtainak mikénti elhelyezésére vonatkozólag a m. kir. belügyminiszter úrhoz intézett jelentését, melynek közlését miheztartás végett szükségesnek tartom. A jelentés így szól:

„Folyó évi május hó 11-én tartott elnökségi ülésünkön jelentés tétetett arról, hogy csonka hazánkban a hitélet örvendetes fejlődése következtében sok új templom épül és tüzrendészeti szempontból sajnálatos módon

ezen új templomok fő- és mellékbejáróinak ajtói majdnem mind befelé nyilnak. Bár templomokban a tüzkitörés valószinüsége nem nagy, de tekintettel arra, hogy sok templomban gyertyavilágitás van és az áldozati oltárokon művirágok mellett több-kevesebb viaszgyertyát égetnek el, — nincsen kizárva a tüzveszedelem, mely zsufolt templomban különösen a könnyen lángra lobbanó lenge ruhába öltözött nők között pánikot és tömegszerencsétlenséget okozhat. Ezen okokból kérjük Nagyméltóságodat, sziveskedjék a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr Önagyméltóságánál odahatni, hogy az újonnan épülő templomok ajtói lehetőleg szélesre méretezve (minden 200 személyre 2 méter széles ajtó) kifelé nyíljanak és a templom belsejében ezen ajtókhoz legalább 2 méter széles utak vezessenek. Budapest, 1928. évi május hó 31. *Breuer* s. k., m. kir. kormányfőtanácsos, alelnök. *Nagy* Sándor főtitkár."

2724
1928

Örvendetes tudomásvétel és miheztartás végett közlöm tisztelendő papságommal a m. kir. belügyminiszternek 251.433/1928. VIII. sz. intézvényét a gazdasági munkások elszállásolására vonatkozólag: Mezőgazdasági munkások elszállásolása.

„Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének, a m. kir. állami rendőrség budapesti és valamennyi kerületi főkapitányának, valamennyi m. kir. csendőrkerületi parancsnokságnak. — A m. kir. földmívelésügyi miniszter úr az 1928. évi mezőgazdasági munkának zavartalan módon való lebonyolítása tárgyában 30.200/1928. F. M. sz. alatt kiadott rendeletében felhívta az illetékes hatóságokat, valamint a gazdatársadalmi és munkásképviseleti szervezeteket, hogy saját hatáskörükben a rendelkezésre álló eszközökkel hassanak oda, hogy a gazdasági munkaszerződések megkötése alkalmával mindazokban az esetekben, amikor a munkások elhelyezéséről (elszállásolásáról) a munkaadónak kell gondoskodnia, a szerződésben a munkaadó a gazdasági munkásoknak a közegészség és közerkölcsiség követelményeinek megfelelő elhelyezését biztosítsa és azt is részletesen előírta, hogy az emlitett szempontok biztosítása érdekében milyen intézkedéseket kell tenni. — Felhívom tehát Címedet, utasítsa az alárendelt hatóságokat és hatósági közegeket, hogy az emlitett rendeletben foglalt rendelkezések pontos megtartásán kivül azt is szigorúan ellenőrizzék, hogy a gazdasági munkások szállására használt épületek tűzrendészeti szempontból nem esnek-e kifogás alá. Ha e tekintetben hiányok mutatkoznának, ezek megszüntetésére azonnal keressék meg az illetékes elsőfokú tűzrendészeti hatóságot. Végül arra is különös figyelemmel legyenek, hogy a munkások szállásukon *nemek szerint elkülönítve vannak-e elhelyezve.* A közerkölcsiség szempontjából ugyanis *megengedhetetlennek tartom azt, hogy mindkét nembeli munkásokat közösen szállásolják el.* — Amennyiben a munkaadók az előírt rendelkezéseket nem tartanák be, velük szemben a fennálló rendelkezések értelmében kell eljárni. Budapest, 1928. évi április hó 30-án. A miniszter rendeletéből: *Tomcsányi* s. k. miniszteri tanácsos."

2725
1928

Gipszöntőműhely ajánlása.

A m. kir. kereskedelmi miniszterium főhatósága alá tartozó budapesti m. kir. állami felső építőiskolával kapcsolatban egy gipszminta-öntőműhely müködik (VII. Thököly-út 74.), mely a középiskolák részére a rajz és művészeti oktatás támogatására alkalmas gipszmintákat készít.

A fennhatóságom alatt álló intézetek igazgatóinak figyelmét felhívom a fenti gipszminta-öntőműhely gyártmányaira, hogy — amennyiben gipszmintákra, modellekre, vagy új tervezetű iskolai gipszmintákra, vagy akár a meglevők javítására volna szükségük — rendeléseiknél a jelzett gipszminta-öntőműhelyre legyenek figyelemmel.

2726
1928

Irodalmi művek, folyóiratok ajánlása.

1. *Dr. Vértesi Frigyes*, hittudományi főiskolámon a bölcselet tanára, nagyon aktuális könyvet adott ki *A lelki béke psychologiája* cimmel. Aktuális a könyv, mert amig szenvedők vannak és vigasztalást keresők, addig a lelki béke problémája örökké aktuális marad. Ennek a problémának a megoldását hozza a szerző élvezetes előadásban. Alapos, de amellett minden művelt ember előtt érthető bölcselettel fejtegeti a lelki béke természetét és feltételeit, majd bemutatja azokat a lelki tevékenységeket, amelyek az óhajtott békét megadják. A fölötte hasznos könyvet a legmelegebben ajánlom tdő papságom és k. hiveim figyelmébe. Ára 6 P.

2. Háromnapos lelkigyakorlat jelent meg konferencia-beszédek alakjában *Zborovszky Ferenc* S. J., a Pius-főgimnázium tanárának tollából „*Isten felé*“ cimen. A természettudomány, bölcselet, és theologia tanitására ügyesen felépitett beszédciklus bőséges anyagot szolgáltat a lelkigyakorlat végzőinek, de a vezetőknek is; vonzó, meleg hangja pedig megtalálja az utat a szívhez. Amiért is a könyvet nagyon melegen ajánlom egyházmegyém tdő papságának és hiveinek. Kapható minden könyvkereskedésben, ára 2·50 P.

3. A trianoni békerevizió érdekében fejt ki áldásos működést a magyar katolikusok áldozatkészségére támaszkodva külföldi katolikus testvéreink körében a negyedévenkint hat világnyelven (francia, angol, spanyol, olasz, német és olasz) megjelenő képes folyóirat, a „*Vox Hungarica.*“ A lapot *gróf Zichy Ernő dr.* szerkeszti és egy-egy magyar katolikus fizeti elő s ekként teljesen ingyen jut a külföldi katolikus egyháziak és világiak kezébe, hogy lelkes szószólói lehessenek és legyenek a magyar igazságnak. A 20 P évi előfizetési díj fejében az előfizető és az általa kiválasztott külföldi cím is megkapja a lapot.

Ezt az életrevaló katolikus akciót a legmelegebben ajánlom tiszt. papságomnak és híveimnek jóindulatú támogatásába. A szerkesztőség és kiadóhivatal címe: Budapest, VIII. Kisfaludy-utca 21.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 12. Septembris, a. 1928.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

1928.

VIII.

3217
1928

Cum dispensationes *in impedimento disparitatis cultus* annis superioribus pluries concessae fuerint, pro norma parochorum, qui matrimoniis partis catholicae et alterius non-baptizatae assistent, publicanda duximus, quae sequuntur: Forma celebrationis matrimonii inter partem cath. et aliam non-baptiz.

1. Matrimoniis huius generis *publicationes* solitae *non sunt praemittendae.*

2. Ad tramitem can. 1109. celebrari debent *extra ecclesiam.* Quod volumus ita intelligatur, ut nupturientes nec in ecclesiam nec in sacristiam, imo nec per ecclesiam in alia loca adiacentia introducantur, sed *in officio parochiali* a parocho excipiantur.

3. *Nullus sacer ritus adhibeatur,* sicuti canon 1109. §. 2. praescribit. Parochus sine sacris indumentis veste talari solita indutus actui intersit et nihil aliud agat, nisi consensum contrahentium ad mentem can. 1095. §. 1. n. 3. requirat et excipiat. Quo facto actum valide gestum libro matrimoniorum pro officio suo inferat.

4. Hisce munus parochi matrimonio assistentis absolvitur. Quare minime tolerari potest, ut parochus partes, excepto consensu matrimoniali, in ecclesiam introducat ibidemque cum nupturientibus et festivo comitatu communem orationem peragat vel sermonem ad eosdem instituat.

3218
1928

Stephanus Krisztanics parochus Baranyakisfalud-ensis annos 74 natus 8. Octobris a. c. animam Deo reddidit. Anno 1879. presbyter ordinatus, ab a. 1889. munere curati in Baranyakisfalud fungebatur, ubi ab a. 1917. tristissimis temporibus — ut parochus — usque ad ultimum halitum fidelem se pastorem animarum praebuit. Obitus Stephani Krisztanics et Eugenii Gosztonyi.

Moestoso animo decessum *Eugenii Gosztonyi* assessoris cons., parochi Faddensis et v.-a.-diac. in distr. Tolna venerabili clero annuntio, quem repentinus morbus ingravescens anno aetatis suae 62, sacerdotii vero 39, die 21. Octobris a. c. e vivis eripuit. Ab a. 1893. parochum egit in Szentlászló, quo in munere a. 1916. ad Fadd est translatus. A. 1922. ass. consist. ad

hon. nominatus, a. vero 1926. v.-a.-diac. distr. Tolnaensis factus est. Erat vir sincerae et bonae voluntatis, omnibus, qui eum noverant, perdilectus. Pie sacramentis refectus ad haereditatem Dei evolavit.

Animas confratrum denatorum consuetis trium sacrorum suffragiis iuxta statuta Synod. dioecesanae ven. Clero commendo. R. i. p.!

3219/1928

Concursus pro parochia Fadd.

Pro beneficio parochiali Fadd liberae collationis Episcopalis morte proprii pastoris vacante usque 10. Decembris a. c. concursum hisce indico. Sacerdotes dioecesis, secus idonei et in examine prosynodali approbati, dictam parochiam obtinere anhelantes, velint suos recursus usque dictum terminum mihi exhibere.

3220/1928

Personalia.

Adamus Jung, administr. in Lippó, *Beniaminus Csáky*, admin. in Kisszékely, necnon *Petrus Mayerhof* adm. in Szajk, nominati et investiti sunt parochi in iisdem locis.

Cooperatores translati sunt: *Ladislaus Hegedüs* e Nagykónyi ad Szabadszentkirály, *Ernestus Belázy* e Rácmecske ad Olasz, *Franciscus Waszner* ex Olasz ad Rácmecske.

3221/1928

Országos kat. közművelődési célokra hozzájárulás beküldése.

Az 1926. évi XI. sz. körlevélben 3323/1926. sz. alatt rendelkezés történt az országos katolikus közművelődési célokra szóló összegeknek beszolgáltatása iránt. Felhivom egyházmegyém tiszt. lelkészeit, hogy az 1928. évi hozzájárulást az előírt módon — „Kat. közm." jelzéssel — folyó évi november hó végéig okvetlenül beküldjék.

3222/1928

Nyugdijért folyamodók.

Az I. b. Halvax József, ny. apátplébános és Reiner Ferenc, ny. esperesplébános elhalálozásával megüresedett és 2715/1928. körlev. szám alatt meghirdetett két nyugdíjas helyre a közölt határidőn belül hárman pályáztak szabályszerűen becsatolt orvosi bizonyítvánnyal és a kerület papságának ajánlásával. Ezek közül:

1. *Vörös Kristóf*, 1445/1928. körlevéli intézkedéssel 35 évi működés után ideiglenesen nyugdíjazott kányai plébános nagyfokú idegkimerülése miatt lelkészi teendők végzésére állandóan képtelen;

2. *Bereczk János*, szentsz. tb. ülnök, hirdi plébános, 70. életévében 46 évi lelkipásztori múltra tekint vissza. Általános testi gyengesége, de főleg

látóképességének majdnem a vakságig való legyengülése következtében lelkipásztori kötelmeinek tovább nem tud eleget tenni;

3. *Szánthó Ignác*, harci plébános, 32 éves áldozópap előrehaladott szívbajban és tüdőtágúlásban szenved. Állapotának súlyosbodása nélkül a hivatásával járó testi-lelki munkakört képtelen ellátni.

Felhívom tiszt. papságomat, hogy a közöltek alapján a nyugdíjszabályzat 9. pontja értelmében f. évi december hó 1-ig a ker. esperesek útján nyilatkozzék, kiket ajánl a folyamodók közül a rendelkezésre álló két nyugdíjas helyre.

3223
1928

A magyar kir. kereskedelemügyi miniszter úr folyó évi november hó 3—11.-ig az ország egész területén Magyar Hetet tartat, amelynek legközelebbi célja a magyar ipari és mezőgazdasági termékeknek a magyar közönséggel való megismertetése és megkedveltetése, további célja pedig a hazai ipari termékek fokozottabb fogyasztásának előmozdításával a nagyarányú munkanélküliség enyhítése és a külkereskedelmi mérleg folyton fokozódó passzivitásának csökkentése. A „Magyar Hét" sikerének előmozditása.

A békeszerződés következtében gazdaságilag megnyomorított hazánk érdekében kiválóan fontos megmozdulást azzal ajánlom tiszt. papságom és k. tanítóim jóakaratába, hogy a hívek figyelmét a Magyar Hétre felhívni és a mozgalom célját egyébbként is tőlük telhetőleg előmozdítani sziveskedjenek.

3224
1928

A pécsi ker. papsága elhatározta, hogy az egyházmegyében használatos összes hivatalos nyomtatványokat külön bizottság által felülvizsgáltatja és a mai egyházi törvényeknek és követelményeknek megfelelően átdolgoztatja. A tervet szivesen hagytam jóvá és hogy a kivánatos revizió minél tökéletesebb legyen, jelen soraimmal felhívom egész egyházmegyém tiszt. papságát, hogy akinek ezzel kapcsolatban hozzászólása vagy óhaja volna, észrevételeit folyó évi december 1-ig közölje a pécs-gyárvárosi plébániahivatallal. Hivat. nyomtatványok helyesbítése.

3225
1928

Ismételten felmerült, hogy az iskolaszékek határozatairól felvett jegyzőkönyvek az előírt szabályszerü fellebbezési záradék rávezetése nélkül terjesztetnek be jóváhagyás végett, holott e záradék nélkül a határozat jogérvényesnek nem tekinthető s igy egyházhatóságilag jóvá sem hagyható. Ekként indokolatlan munka és költség áll elő. Ezért felhivom a plébános, iskolaszéki elnököket, hogy az iskolaszéki határozatokról felvett és egyházhatóságilag jóváhagyást igénylő jegyzőkönyveket mindenkor lássák el szabályszerü fellebbezési záradékkal, amely záradékot az iskolaszék elnöke és jegyzője köteles aláirni. Iskolaszéki jegyzőkönyvek felebbezési záradéka.

3226
1928

Irodalmi művek ajánlása.

1. Az újabb időben Szentséges Atyánk óhajának megfelelően a misszíók iránt való érdeklődés terén örvendetes fellendülést tapasztalunk, jóllehet eddig sok nehézséggel járt a lelkipásztorok számára a pogány népek között folyó térítési munkának a megismertetése, mert erről a tárgyról nem volt megfelelő magyar könyv. Ezt a régóta érzett hiányt pótolja most *dr. Wolkenberg Alajosnak* a Pázmány-egyetem jelenlegi rektorának a Szent István Társulat kiadásában megjelent „*A Katolikus Világmisszió Könyve*" c. munkája. A szerző a legnagyobb tudományos felkészültséggel, mindenre kiterjedő részletességgel tárgyalja a missiós munka elméleti és gyakorlati mibenlétét, bőven ismerteti a missiók történetét az Egyház alapításától a mai napig, valamint a kat. missiók mai állapotát az egész világon. Ára 25 P.

Ott, ahol az iskolai pénztár erre fedezetet nyujt, a tanitói könyvtár részére megrendelendő. Egyben megengedem, hogy a templompénztár terhére — ahol felesleg van — a plébániakönyvtár részére is megrendeltessék.

2. *P. Zborovszky Ferenc S. I.* legujabb műve, a „Keresztény Bölcselet" I. kötete, a „Természetbölcselet" a természet világáról nyujt egységes és az istenhivő világnézet alapjául szolgáló képet. A világnézeti kihatással biró problémákat különös gonddal tárgyalja s ezenkívül a theológia és a természetbölcselet érintkező pontjait is a mai tudományos gondolkodásnak megfelelően világítja meg. A könyvet a lelkészkedő papság és különösen a szemináriumok növendékei olvashatják nagy haszonnal. Minthogy a könyv Donat S. I. Cosmologiája nyomán iródott, azért az utóbbiak mint segédkönyvet használhatják. Ára 7 P., a szerzőnél rendelve 25% engedmény.

3. Immár negyedik kiadásban jelent meg *Gábriel Antal*, budapesti hitokt. szakfelügyelőnek a „*Kath. Hitvédelem dióhéjban*" c. munkája, melyre már az 1741/1926. körlevéli szám felhívta a lelkészkedő papság érdeklődését. Ezt a kitünő munkát, mely főleg tanoncok hitoktatásánál tesz kitünő szolgálatot, ismételten a legmelegebben ajánlom tiszt. papságom figyelmébe. — Ára 40 f., hozzávaló vázlat-csoport 8 f. Kapható a kiadónál: Názáret-Missziósház, Budatétény.

4. A váli járás főszolgabirája mozgalmat indított a temetők gondozása és fenntartása érdekében. E mozgalomnak eredménye *Tremkó György*, tárnoki jegyző „*Temető-kultura*" c. műve, amely sok értékes gondolatán kivül a temetők rendbehozatalára és fenntartására vonatkozólag szabályrendelettervezetet ad és a függelékben a temetőkérdéssel kapcsolatos törvényeket, rendeleteket és döntéseket közli. A 75 oldalas munka ára 2 P 80 f. Megrendelhető a szerzőnél.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 27. Octobris, a. 1928.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

1928.

X.

3911
1928

Generalis Ordinis Praedicatorum Magister cum ad amplissimam S. Dominici, Bononiensi in civitate, Basilicam, in qua corpus Fundatoris religiosissime servatur, proximis diebus sollemnissima Congressio celebraretur Eucharistica, enixis precíbus Sanctam adivit Sedem Apostolicam, ut peculiari de thesauro Ecclesiae indulgentia, praeclara hac faustaque occasione, christifideles donentur, qui Rosarium Beatae Mariae Virginis, a Patriarcha S. Dominico ad honorem Deiparae institutum, ante augustum D. N. Jesu Christi sub velis eucharisticis delitescentis Sacramentum recitaverint. Quibus supplicationibus annuens Sanctitas Sua *Pius PP. XI,* feliciter regnans, litteris Suis Apostolicis, die IV. Septembris anno MDCCCCXXVII, Pontificatus Sui sexto editis, omnibus et singulis christifidelibus, qui poenitentes et confessi ac sacra Communione iuxta morem sint refecti, ante Sacratissimi Corporis Christi Sacramentum ad publicam fidelium venerationem expositum, vel etiam in Tabernaculo adservatum, tertiam B. Mariae Virg. Rosarii partem devote recitantibus, quotiescunque id egerint, *Plenariam Indulgentiam* et remissionem misericorditer in Domino in perpetuum concessit. (Acta Apost. Sedis, t. XX., n. 12, p. 376 et s.)

Indulgentia plen. conceditur recitantibus Mariale Rosarium coram SSmo Eucharistiae Sacram.

3912
1928

Die 30. Novembris anni currentis, qui est festum S. Andreae Ap. prima tonsura iniatiati sunt 12 alumni Seminarii, ad ordines minores ostiariatus et lectoratus promoti sunt 7, ad exorcistatum et acolythatum item 7 clerici.

Ordinatio.

Die vero 2. Decembris eiusdem anni Dominica II. Adventus Carolum Báter, Alexandrum Bor, Aemilium Búcz, Ottocarum Curilović, Desiderium Cséry, Ludovicum Erdélyi, Vendelinum Kanizsay, Ladislaum Németh, Adalbertum Plichta et Georgium Schmidt Deo adiuvante ad S. Subdiaconatus Ordinem promovimus.

3913
1928

Pensio.

Christophorus Vörös, parochus Kánya-ensis, pensione extraordinaria inde a die 17. Maii a. 1928. provisus, necnon *Joannes Bereczk*, assessor consist. a. h., parochus Hird-ensis a die 1. Januarii a. 1929. votis cleri dioecesani cum consensu Capituli Ecclesiae Cathedralis inter sacerdotes rudedonatos ordinarios suscepti sunt.

3914
1928

Personalia.

Aloysius Koch parochus in Sióagárd nominatus est v.-a.- diaconus et scholarum inspector districtus Tolna-ensis. *Ludovicus Meyer*, parochus Tolna-ensis factus est notarius Distr. eiusdem nominis.

Josephus Hortobágyi, qui hucusque parochumegit in Tengőd et v.-a.-diaconum in distr. Értény-ensi, nominatus et investitus est parochus in Fadd, in cuius loco v.-a.-diaconus distr. Értény-ensis factus est *Josephus Schäfer* par. in Pári.

Cura animarum in parochia Tengőd ad interim *Andreae Mózes* parocho Kányaensi, administratio vero parochiae Hird pastore pensione donato vacantis ad interim *Ferdinando Herger* capellano exposito in Vasas commissa est. *Ludovicus Kondits* adm. in Fadd factus est cooperator ibidem.

3915
1928

Katolikus sajtó támogatása.

A Katolikus Hölgyek Országos Sajtóegyesülete újból felveszi dicséretes tevékenységét a katolikus sajtó elterjesztése érdekében. Azért mozgalmat indít országszerte oly irányban, hogy a katolikus közönség az új évben lehetőleg katolikus lapokra fizessen elő s lehetőleg minden katolikus családban legalább egy katolikus szellemű lap, vagy folyóirat járjon. E célból az egyes plébániahivatalok cimére megfelelő iratokat és sajtóplakátokat fog küldeni, amelynek alkalmas helyen: templomajtókon, kat. egyes. helyiségekben való kifüggesztését ezennel elrendelem.

Felkérem tiszt. papságomat, hogy ebbe a mozgalomba lelkes buzgósággal kapcsolódjék bele s az érdemes egyesület nemes céljait segítsen megvalósítani. Nincs kétségem az iránt, hogy tiszt. papjaim a katolikus lapok megrendelésének lebonyolításában is segítségére lesznek híveiknek.

3916
1928

Nyomdaköltségek az 1928. évre és az új Directorium ára

Az 1928. évi egyházmegyei hivatalos nyomdaköltségekre minden önálló lelkész 3 pengőt, segédlelkészek, hittanárok, hitoktatók és az egyházmegye nyugdijas papjai 2 pengőt tartoznak a csatolt befizetési lapon „Tipogr.“ jelzéssel beküldeni.

Az uj Directorium ára példányonként 1 pengő 60 fillér, melynek beterjesztése „Direct“ jelzéssel történik. Templomok, kápolnák példányainak ára az érdekelt templomok és kápolnák pénztárait terheli. Mindkét összegre nézve a beküldési határidő 1929 január 31.

3917
1928

Az utóbbi években előfordult, hogy egyes plébániavezetők az „ad intentionem Ordinarii“ mondandó misék elvégzéséről jelentésük beküldését elmulasztották. Tekintettel arra, hogy itt a iustitia comutativa-t is érintő kötelességről van szó, felhivom az illetékeseket, hogy a 2389/1913. körl. számu püspöki rendeletnek mielőbb tegyenek eleget. Jelentések az ad int. Ordinarii mondandó misékről.

3918
1928

Jelen soraimmal felhivom egyházmegyénk tisztelendő plébánia vezetőit, hogy *két héten belül* a következő adatokat terjesszék elém: Adatok a missiós társulatokról.

1. A Hitterjesztés Egyesületére vonatkozólag: 1. A plébánia neve. 2. A tagok száma. Ahol a hivek közösen adakoznak a gyüjtések alkalmával, az itt külön megjelölendő. 3. A begyült összeg. 4. Hány példány járt a missiós lapokból: Kath. Világmissió (Kalocsa), Kath. Missiók (Budapest), Afrikai Viszhang... Kis Hitterjesztő... Néger Gyermek... Názáreti Élet... Szalézi értesitő... Szent Mihály Missiósnaptár... Ifjusági Missiósnaptár. 5. Volt-e missiósünnepély, előadás, ájtatosság? És miben állott?

2. „Jézus Szent Gyermeksége“ társulatra vonatkozólag: 1. A plébánia, vagy iskola neve, ahol az egyesület megalakult. 2. A tagok száma. 3. A begyült összeg. 4. Milyen missiós lap járt? És hány példányban? Kis Hitterjesztő... Néger Gyermek... Afrikai Visszhang...

3919
1928

Felhivom tiszt. papságomat, hogy a jövő évben kiadandó egyházmegyei névtár részére a szükséges adatokat legkésőbb febr. 15-ig terjessze be a szokásos módon: lelkészkedő papság a ker. esperesek utján, a nem lelkészkedők pedig közvetlenül a püspöki Irodához. Az adatok közt a régebbi schematismusok mintájára részletesen közölni kell az egyes helyeken működő összes hitbuzgalmi egyesületek adatait is (az egyesület neve és alapitási éve). A schematizmus adatai beküldendők.

3920
1928

1. *Cesare Orsenigo*, c. érsek, jelenlegi apostoli nunciusunk még milanoi működésének idejében megírta borromei sz. Károlynak, Milano nagy püspökének életét, amelyet *dr. Nyisztor Zoltán* fordításában nemrégiben adott ki a Szent István Társulat. Az olasz nyelven immár három kiadást ért mű nagy szeretettel ismerteti a kiváló lelkipásztor példás életét, áldozatos munkásságát és fáradozásait saját lelkének alakításában. Különösen mi egyháziak olvashatjuk haszonnal, azért melegen ajánlom tiszt. papjaim és híveim figyelmébe. A 322 oldalas mű ára 7 P. Irodalmi művek ajánlása.

2. Újból megjelent *Goffine Lénárt Katol. Oktató és Épületes könyve*, magyar nyelven. A kiadó Szent István Társulatnál fűzve 8 P. Jó szívvel ajánlom tiszt. papságomnak a nép között, minél szélesebb körökben való terjesztésre.

3. A Szent István Társulat a „*Magyar Nép Könyvtára*" c. sorozatában folytatólag megjelentetett újabb 23 füzetet a népnek való közhasznú tartalommal. Egy-egy füzet ára 20 f.

4. A liturgikus mozgalmat szolgálja a „*Liturgikus Élet*" c. sorozatban megjelent négy új füzet, a „Gazdák imádságai" (1·80 P), „A haldoklókért" (1·40 P), „A bűnbocsánat szentsége" (17·0 P) és „A szentáldozás" 1·70 P); valamennyi dr. Szunyogh X. Ferenc, O. S. B. tollából.

5. A lelkipásztor munkájának sikerét mozdítja elő *Oltványi József*, zsámboki plébános „Családkönyv"-e, amely darabonkint 30 fillérért kapható a Szent István Társulatnál.

6. A szülők és nevelők vehetik nagy hasznát *Fodor Árpád* „*Családvédelem*" c. művének, amelyet gróf Zichy Gyula dr., kalocsai érsek úr látott el előszóval és a kalocsai Árpád Nyomda R.-t. jelentetett meg. Ára 2 P.

7. Most rendezi sajtó alá az *Országos Katolikus Szövetség* a *Magyar Katolikus Almanach* 1929. évi kötetét, amely izléses külsejével és gyakorlati tartalmával méltó folytatása lesz az eddig megjelent évfolyamoknak. Tiszt. papjaimnak, kat. egyesületeknek szivesen ajánlom beszerzését. Ára 10 P. előre befizetve 8 P.

8. Nagy esemény a magyar tudományos világban a *dr. Hóman Bálint* nemzeti muzeumi igazgató és *dr. Szekfü Gyula* egyetemi tanár monumentális *Magyar Történetének* megjelenése. A rendkivüli jelentőségü mű pótolja azt az évek óta érzett hiányt, hogy nem volt olyan tudományos magyar történelmi kézikönyvünk, amely mind a tudományos kutatás, mind a tárgyilagosság szempontjából nem esett volna kifogás alá. Ezidőszerint még csak 2 kötet látott napvilágot a 7 kötetre terjedő munkából: az első, a magyar őstörténetet tárgyalja III. Béla királyunk koráig, a negyedik kötet pedig a XVI. század történetét tartalmazza. A művet, amely egészen új megvilágításban új szempontokat tár elénk, nemcsak beszerzésre, hanem beható tanulmányozásra is ajánlom tiszt. papjaimnak és hiveimnek. Ára a 7 kötetnek félbőrkötésben 140 pengő, előre kifizetve 120 pengő, a Könyvbarátok Szövetsége tagjainak előre fizetve 108 pengő. Részletfizetésre is kapható a Kir. Magyar Egyetemi Nyomdánál (Budapest, IV. 242. sz. postafiók.)

9. Az *Országos Közegészségi Egyesület* (Budapest, VIII., Eszterházy-utca 14-16.) által kiadott „*Nyitott Könyv*" című mű a magyar közélet, az irodalom és az orvosi társadalom jeles képviselőinek írásaival a nemzeti és valláserkölcsi szempontok lelkiismeretes szemelőtt tartásával iparkodik célját szolgálni, amely a lélek és a test harmonikus kiművelése. Mindezekért a főhatóságom alá tartozó összes iskolák, intézetek, olvasókörök könyvtárai részére beszerzés végett ajánlom. Egy példány ára bőrháttal 15 pengő, míg könyvtárak és iskolai jutalomdíjak céljaira alkalmas példányok ára kötve 10 pengő, fűzve 8 pengő. Megrendelhető fentnevezett kiadó egyesület címén.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 30. Decembris, a. 1928.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

Egyetemi nyomda, Pécs.

1928.

IX.

3457
1928

In plenariis Comitiis H. S. C. die mensis Aprilis curr. anni habitis iudicio Emorum ac Revmorum Patrum submissum est sequens dubium a Revmo Ordinario Vrhbosnen. propositum: *An mens sit legislatoris, ut praescriptum can. 1001 § 1 adamussim servetur etiam in casu, in quo alicui omnes ordines sacri brevissimo tempore, ex. gr. spatio unius mensis, conferantur.* Et Emi ac Revmi Patres, re mature perpensa, respondendum censuerunt: „*Stetur can.* 1001 § 1, idest si qui intra semestre, vel etiam spatio unius mensis ad plures ordines maiores promovendi sint, Ordinarius poterit exercitiorum spiritualium tempus pro ordinatione ad Diaconatum reducere, non tamen infra tres integros dies. Si vero sacri ordines sive beneplacito apostolico, sive decreto Episcopi ad normam can. 1006 § 3, gravi interveniente causa, servatis tamen servandis, praesertim cann. 975—978, distinctis et subsequentibus vel proximis diebus, alicui conferantur, ita ut tempus non suppetat servandi praescriptum can. 1001 § 1, praemissis semper sacro ordini, qui primus erit conferendus, spiritualibus exercitiis saltem per sex integros dies, ceteris ordinibus, si fieri poterit, iudicio Episcopi, ad normam can. 1001 § 2, una saltem dies spritualis recessus praemittatur.“

Dubium circa exercitia spiritualia ante s. ordinationem.

Quam responsionem SSmus D. N. Pius Pp. XI. in Audientia diei 1 Maii d. a., referente infrascripto Secretario huius Sacrae Congregationis, ratam habere et approbare benigne dignatus est.

Datum Romae apud Sacram Congregationem de Disciplina Sacramentorum, die 2. Maii 1928.

† M. Card. Lega, Episcopus Tusculanus, *Praefectus*. (L. † S.) D. Jorio, *Secretarius*.

3458
1928

Observatio praescriptionum disciplinarium inculcatur.

Alte naturae humanae originali peccato corruptae insidet propensio relaxandi leges atque normas, quae ad refraenandas cupiditates licentiamque humanam iugiter coarctandam sapientissime conditae sunt. Ex quo fit, ut in unaquaque societate, vel in ipsa Ecclesia, quae licet a Deo incarnato condita hominibus tamen communi fragilitati obnoxiis coalescit, summi moderatores non solum id curare debeant, ut leges vicissitudinibus temporum accommodatae statuantur, sed etiam in id curas suas conferre teneantur, ut observantia legum, si inter subditos relaxandi cupido accreverit, ad pristinum statum revocetur.

Historia testatur in Ecclesia Dei disciplinam plus minusve debilitatam fuisse iis praecise temporibus, quando respublicae furore revolutionum conquassatae fuissent. Etenim ubi ordo publicus eversus est legesque civiles contemptae, ibi novandi cupido ne institutis quidem Ecclesiae parcit et levissima ratione immutare studet ea, quae sapientissimo consilio recenti quoque aevo apprime convenienter statuta sunt. Idem in nostris regionibus ante decem annos observatum est, cum novatores patriam nostram vesana libidine ad extremum exitium adduxerint. Grassante revolutione in disciplina cleri observantia conveniens identidem desiderabatur, imo relaxationes quaedam sine competenti auctoritate introductae, rebus in pace compositis, manserunt, adeo ut episcopi suum esse putaverint de revehenda disciplina deliberare et negligentes clericos pro sua sollicitudine ad rectum legum ecclesiasticarum tramitem reducere. Sane quidem non de gravi lapsu agebatur, cum Dei gratia clerus Hungariae ex furore revolutionis honorem ac decorem status penitus salvaverit, nihilominus visum est restituenda esse in rigore antiqua instituta, inter quae honor atque decor porro quoque veluti diadema speciei incontaminatus servari possit. Valde itaque episcopis displicuit mos noviter inductus deponendi vestem talarem, quae in Hungaria ab antiquissimis temporibus usque ad recentissima pro habitu ecclesiastico colebatur. Item episcopi dolenter observaverunt multos clericos sub praetextu frequentiae, pro munere pastorali cum laicis fovendae, plus aequo progressos esse et talibus locis conventiculisque cum laicis commisceri, qui clericali statui minime conveniant. Haud raro clerici ludis scenicis interesse cernebantur, quos laici non eruditionis ampliandae, sed unice voluptatis capiendae causa frequentant. Imo iterato relatum est clericos balneas promiscuo utriusque sexus usui destinatas frequentasse, licet pateat clero totis viribus ad id nitendum esse, ut eiusmodi balneae de medio tollantur nedum unice ob periculum animarum, sed vel ex ea ratione, quod

conversatio utriusque sexus in balneis exitialem lapsum verae urbanitatis, religione christiana in orbem invectae, maturaret. Neminem latet hisce agendi modis clericos aliquantisper spiritui mundi indulsisse inter difficillimas Ecclesiae conditiones, ubi dispensatores mysteriorum spiritu Dei magis quam umquam sese imbuant opportet.

Licet observantia respectivarum legum, sicuti in votis erat, ultimis annis iam revirescere coeperit, nihilominus Hungariae episcopi, die 10 Octobris anni curr. in conferentiis coadunati, censuerunt ad ulteriora esse procedendum et quidem alacriore animo datisque oppurtunis ordinationibus. Quare conformiter ad ea, quae in dictis conferentiis deliberata fuerant, statuere decrevimus ea, quae hic sequuntur:

1. Habitus ecclesiasticus, quem sacerdotes omnes, imo et clerici inferioris ordinis non solum in sacris functionibus, sed etiam extra illas deferre tenentur, est vestis talaris.

2. Observantibus causis rationabilibus in casibus extraordinariis, de quibus iudicare Ordinarii est, ab eodem permitti poterit, ut sacerdotes deposita veste talari induant vestes nigri coloris, quae tamen indumentis a laicis adhibitis longiores sint *„et corpus totum, adminus a genibus clausum, et pectorale (mellény) quoque usque ad collare per nigros nodos reclusum obtegant"*. (Synodus Strigonien. ann. 1860. Stat. 28.)

3. Habitum eorum, qui exercitationi corporis dant operam (sportolók, cserkészek, turisták), induere ac deferre omnino vetitum est etiam iis sacerdotibus, qui uniones ad exercitationem corporis formatas moderantur. Ipsi enim iuvenes in unionibus congregatos pro munere suo moderari debent, non vero imitari.

4. Quoad theatra, cinematographa aliaque profana spectacula strictissime observetur canon 140. C. J. C. Sacerdotibus, qui munere magistri seu professoris in scholis publicis funguntur, licitum est discipulos ad spectacula fine instruendae iuventutis instituta ex officio ducere ac comitari.

5. Quod tabernas aliaque similia loca attinet, accuratissime servetur can. 138.

6. Severissime et absolute sacerdotibus vetitum est frequentare balneas) quibus viri et mulieres promiscue utuntur. (V. etiam Circ. nr. 2723/1926.,

3459/1928

Cooperatores translati sunt: *Colomannus Kovács* e Vásárosdombó ad Babarc, *Stephanus Csarmasz* e Babarc ad Nagynyárád, *Julius Petheö* e Nagynyárád ad Vásárosdombó. Personalia.

3460
1928

XI. Pius pápa Őszentségének aranymiséje.

Jövő évi december hó 20.-án ünnepli Szentséges Atyánk, dicsőségesen uralkodó XI. Pius pápa áldozópapságának félszázados jubileumát. A jubiláris ünnepségekből, melyeknek részleteit annakidején közölni fogom, mi, magyar katolikusok, mint szerető Atyánkhoz ragaszkodó, hűséges gyermekek, szintén részt kérünk.

De részt kívánunk venni a nagy jubileumra való előkészületben is. Szentséges Atyánk aranymiséjének emlékére ugyanis *a római S. Carlo al Corso templomban* az egész világ katolikusainak adományából *díszes oltárt* emelnek. Az erre alakult római bizottság azt a kedves gondolatot vetette fel, hogy a költségekhez lehetőleg minden hívő járulna hozzá akár csak egy fillérrel is. A hozzájárulásnak ez a módja külső jele és bizonysága volna annak az általános és egységes gyermeki szeretetnek, amellyel az egész világon elszórtan élő katolikusok közös Atyjukhoz ragaszkodnak. Mutassuk meg mi is, tiszt. testvérek, híveinkkel együtt, hogy méltó gyermekei vagyunk Szentséges Atyánknak!

A gyűjtést a vázolt célra ezennel f. évi december hó 8-ára, a Boldogságos Szűz Szeplőtelen Fogantatásának ünnepére tűzöm ki. Előző vasárnap hirdessék ki a tiszt. lelkipásztorok a gyűjtést és buzdítsák híveiket minél áldozatosabb adakozásra. A gyűjtés eredménye a szokott módon „jub. olt.“ jelzéssel haladéktalanul az egyházmegyei alapítványi hivatalhoz beküldendő.

3461
1928

Püspökkari közös pásztorlevelek német nyelven.

Örömmel közlöm tiszt. papságommal, hogy a nm. magyar püspöki kar f. é. őszi értekezletén előterjesztésemre akként határozott, hogy a püspökkari közös pásztorlevelek a jövőben német nyelven is kiadassanak a német plébániák részére.

3462
1928

Leventék templomba járása és valláserkölcsi nevelése.

A vármegyei testnevelési felügyelőségek nemzeti ujjáépítésünk szolgálatában karöltve járnak el az illetékes polgári és egyházi hatóságokkal, hogy ifjabb nemzedékünk vallás-erkölcsi nevelését elmélyítsék. Ezért a leventéket oktatóik vezetése alatt zárt rendben sz. misére vezettetik s az oktatók a templomban is ellenőrzik a fiatalságot, nehogy a leventék Isten házában meg nem felelő módon viselkedjenek.

Intézkedés történt az iránt is, hogy *szent misék ideje alatt szemlék, gyakorlatok ne tartassanak.* Ha tehát ez ellen vétenének valahol, egyházmegyei tanfelügyelőségem utján bejelentendő indokolt panasz esetén orvoslás iránt el fogok járni.

A testnevelési felügyelőségek részéről merült fel a kérelem, hogy a a ft. papság akár a népművelés, akár egyéb alkalmasság keretén belül fokozottabb mértékben foglalkozzék a leventeifjuság vallási és erkölcsi elmélyítésével. Nyilvánvaló ugyanis, hogy az istentisztelet látogatásának külső kényszere egyedül nem éri el a kivánatos célt. Ezért kivánatos, hogy ott, ahol erre alkalom kinálkozik, a téli oktatás folyamán egy vagy más alkalommal az illetékes lelkészek vagy helyetteseik jelenjenek meg a leventeifjak között és tartsanak részben buzditó, részben oktató előadásokat, amelyek tárgya a vallásos közéletben való részvétel szükségessége, az istentiszteleten való részvétel külső rendje, benső áhitatának szükségessége, a tekintélytisztelet, a rendszeretet, az önfegyelmezés módja és eszközei lehetnek.

3463
1928

Nemességnek utólagos anyakönyvezése tárgyában rendelet.

Tudomásvétel és megfelelő eljárás végett közlöm tiszt. papságommal, hogy az 1895. okt. 1-ét megelőző idők anyakönyveiben nemességnek, nemesi előnévnek, főnemesi (bárói, grófi, hercegi) rangnak utólagos anyakönyvi bejegyzését ezentúl csak az esetben fogja az egyházmegyei hatóság engedélyezni, ha a bejegyzést kérelmezők nemességüket, előnevüket, főnemesi rangjukat az arra illetékes magyar hatóságnak, vagyis a m. kir. belügyminisztériumnak bizonyítványával igazolják.

3464
1928

Adatok az egyházmegyei németség betelepülése tárgyában.

Több tanulmány és könyv jelent már meg a magyarországi németség betelepitési kérdéséről, de valamennyi, sajnos, magyar államellenes tendenciával és nagynémet szellemben íródott meg. Pedig a magyarországi németség a magyar állam fennhatósága, a magyar alkotmány és közszabadság, joguralom és jogrend oltalma alatt, a magyar állam legmesszebbmenő anyagi és erkölcsi támogatása mellett érhette és érte el azt a gazdasági és kultúrális fejlődést, amellyel ma dicsekedhetik.

Ennek a magyar álláspontnak és felfogásnak kidomboritására kiván vállalkozni dr. Steuer György, ny. államtitkár, Torontál vm. volt főispánja, a németajkúak m. kir. kormánybiztosa, amidőn azzal a kérelemmel fordul az egyes, németajkú hívekkel rendelkező plébániavezetőkhöz, hogy a plébániai irattárban, a plébánia történetében és a helyi szájhagyományban fellelhető adatok alapján a német településekre vonatkozólag őt tájékoztatni sziveskedjenek. Felkérem tehát tiszt. papságomat, hogy amennyiben őket ez adatok beszolgáltatása céljából megkeresi, készséggel bocsássák azokat rendelkezésére.

3465
1928

Az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet és tagszövet-

A kisiparos és kisgazda közönség érdekében tett számos törvényhozási és kormányzati intézkedés között alig van olyan jelentős, mint a gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló 1898. évi XXIII. t.-c. és az ezt

kezeteinek támogatása.

kiegészítő 1920. évi XXX. t.-c., mely törvényeknek az a célja, hogy a kisemberek, függetlenítve magukat a nem altruisztikus céllal dolgozó pénzintézetektől, megokolt hitelszükségletük biztosítására és minél olcsóbbá tételére maguk létesítsenek szövetkezeti alapon oly szervet, amely őket gazdaságuk folytatásában, esetleges vállalkozásaikban és üzleti ügyeikben kölcsönnel segíti, gazdasági ismeretekre oktatja, takarékosságra ösztönzi, jóerkölcsű üzleti tevékenységre neveli és pontosságra szoktatja.

E törvények alapján és ilyen céllal alakult meg az Országos Központi Hitelszövetkezet és ennek kötelékébe tartozólag, irányítása és támogatása mellett az ország minden részében, egyházmegyénkben is, számos helyi vagy körzeti hitelszövetkezet.

Csak természetes, hogy a háborus és még inkább a forradalmi idők gazdasági végzetes következményeit a hitelszövetkezetek is megsinylették, de viszont örömmel állapíthatjuk meg, hogy vagyonukat részben sikerült átmenteniök, ugyhogy ma már újból üzemképesek. De ahhoz, hogy céljukat teljes mértékben elérhessék és tagjaik minden jogos igényének kielégitésével a nehéz gazdasági helyzettel küzködő kisembereket hathatósan támogathassák, arra van szükség, hogy alaptőkéjük újabb üzletrészek befizetésével és minél nagyobb és több betét elhelyezésével lényegesen gyarapodjék, hogy a mai viszonyoknak megfelelő összegű és a gazdaságok teherbíró képességével arányosabb kamatlábu hitelt tudjanak nyujtani.

Országos propaganda indul tehát meg, hogy a már létező hitelszövetkezeteket minél több új szövetkezeti üzletrész jegyzésével erősítsék és ott, ahol ilyen szövetkezet még nem müködik, újakat létesítsenek.

Szivesen látnám, ha egyházmegyém tiszt. papsága és k. tanítósága ebből a hazafias munkából az erre hivatottak oldalán, az első sorokban, minél nagyobb készséggel és ügybuzgósággal venné ki a részét és mozditaná elő tőle telhetőleg a propaganda sikerét.

3466
1928

Újszövetségi Szentirás olcsó kiadása.

Megjelent az újonnan átdolgozott, magyar, teljes *Újszövetségi Szentirás* rövidebb jegyzetekkel ellátott olcsó, népies kiadása. Hogy a katolikus nép legszélesebb rétegeinek is hozzáférhetővé tegye, a kiadó *Szent István Társulat* a kötött példány árát 1 P-ben állapította meg.

Szívesen hívom fel rá tiszt. papságom és k. híveim figyelmét és terjesztését a legmelegebben ajánlom.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 16. Nov., a. 1928.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.